T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MALATYA SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2025 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2026

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 8

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 14

7. DENETİM BULGULARI 14

8. EKLER 56

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 5

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 6

Tablo 7: MASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket 6

Tablo 8: MASKİ'nin Büyükşehir Belediyesinden Alacakları 15

Tablo 9: MASKİ'nin Büyükşehir Belediyesine Olan Borçları 15

Tablo 10: MASKİ Tarafından İlgili Belediyelere Aktarılmayan ÇTV Payları 26

Tablo 11: Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçe Tutarı Güncellenmeyen Yapım İşleri 35

Tablo 12: İlk İş Programının Sözleşme Ödenek Dilimlerine Aykırı Olan Yapım İşleri 38

Tablo 13: Ticaret ve/veya Sanayi Odasından Onay Alınmadan Tespit Edilen Yeni Birim Fiyatlar 42

KISALTMALAR

ABKKİB : Atıksu Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi

AŞ : Anonim Şirket

AYKOME : Alt Yapı Koordinasyon Merkezi

CBS : Coğrafi Bilgi Sistemleri

ÇTV : Çevre Temizlik Vergisi

İKN : İhale Kayıt Numarası

KDV : Katma Değer Vergisi

KHK : Kanun Hükmünde Kararname

MASKİ : Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

SCADA : Veri Tabanlı İzleme ve Kontrol Sistemi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. MASKİ ile Malatya Büyükşehir Belediyesi Arasındaki Karşılıklı Alacak ve Borç İlişkisine Ait Tutarların Muhasebe Kayıtlarının Uyumsuz Olması

B. Diğer Bulgular

1. İdarenin Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelere Yönelik Denetimlerinde Eksikliklerin Bulunması

2. Atıksu Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi Bulunmayan veya Süresi Dolan İşletmeler Bulunması

3. Su Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesine İlişkin Tedbirlerde Eksiklikler Bulunması

4. Ticarethanelerdeki Kaçak Su Kullanımlarına İlişkin Uygulanan Cezalarda Hatalı İşlemlerin Bulunması

5. Konutlara İlişkin Olarak Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Aktarılmaması

6. Su Tesisleri ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

7. Su ve Atıksu Tarifelerinin, Maliyetlerin Esas Alınarak Belirlenmemesi

8. İdare Tarafından Tesis Edilen Abonelik Türlerinde ve Abonelere Uygulanan Tarifelerde Hatalı Uygulamaların Bulunması

9. Hat Bakım Bedelinin Abonelerden Eşit Olarak Tahsil Edilmemesi

10. Yapım İşlerine Ait Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

11. Yapım İşlerinde İlk İş Programının Sözleşme Ödenek Dilimlerine Aykırı Onaylanması

12. Yükleniciler Tarafından İş Programları ve Revize İş Programlarının İdareye Süresinde Teslim Edilmemesi

13. Yapım İşlerinde Yeni Birim Fiyatların Mevzuata Uygun Olarak Belirlenmemesi

14. Yapım İşlerinde Kazıların Şevli veya İksalı Yapılmaması

15. Yapım İşlerinde Hafriyat Dökümlerinin Takibinin Yapılmaması

16. Yapım İşi İhaleleri Kapsamında Yükleniciler Tarafından Yenilenecek Zemin Kaplamalarına İlişkin AYKOME'ye Bildirim Yapılmaması

17. Başka Bir Kamu Kurumuna Ait Altyapı Yapı İşleri İçin Kazı Ruhsatlarının MASKİ Tarafından Alınması ve Zemin Tahrip Bedellerinin MASKİ'ye Tahakkuk Ettirilmesi

18. Taşıt Kiralanmasını İçeren Hizmet Alımlarının Akaryakıt Dahil Gerçekleştirilmesi

19. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyaçların Kısımlara Bölünerek Temin Edilmesi

20. Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş İçin Kullanılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MASKİ), Bakanlar Kurulunun 13.03.2014 tarihli ve 2014/6072 sayılı Kararı ile kurulmuş olup 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. MASKİ Genel Müdürlüğü, Malatya Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Malatya il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler MASKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Bu hüküm gereğince, MASKİ de Malatya Büyükşehir Belediyesinin bağlı idaresi olduğundan, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi bir mahalli idaredir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmü gereğince MASKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dâhilinde yürütmektedir. Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır: İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yerüstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması

için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Malatya Büyükşehir Belediye Meclisi, MASKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Malatya Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini istediği işleri görüşerek karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarından hizmette en

eski olan, hizmette eşitlik halinde yaşlı büyük olan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

MASKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

Genel Müdürlükte çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına; 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar ise 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Genel Müdürlük hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Ayrıca Genel Müdürlüğün %100 hissesine sahip olduğu, Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel Anonim Şirketi bulunmaktadır.

Tablo 1: Personel Durumu

Çalışanların Statüsü		**Mevcut**			**Boş Kadro**	**Toplam Kadro**
		Erkek	**Kadın**	**Toplam**		
Memur		106	13	119	297	416
Kadrolu İşçi	Normal	6		6	32	38
	Engelli					
	Eski Hükümlü					
Geçici İşçi	Normal					
	Engelli					
	Eski Hükümlü					
Toplam		**112**	**13**	**125**		
İşçi (KHK)	Normal	755	66	821		
	Engelli	21	1	22		
	Eski Hükümlü	10		10		

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda 27.05.2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir. Bu kapsamda Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MASKİ), faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

MASKİ 2025 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)
1	Personel Giderleri	189.450.000,00	0,00	4.700.000,00	194.150.000,00	158.052.534,42
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	20.700.000,00	0,00	0,00	20.700.000,00	14.581.015,41
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.843.860.000,00	0,00	274.561.200,00	2.118.421.200	1.976.174.635,14
4	Faiz Giderleri	278.400.000,00	0,00	15.115.736,49	293.515.736,49	293.514.615,90
5	Cari Transferler	8.000.000,00	0,00	-2.200.000,00	5.800.000,00	5.681.903,20
6	Sermaye Giderleri	1.509.590.000,00	6.775.000,00	-142.191.000,00	1.374.174.000,00	1.283.438.344,10
9	Yedek Ödenekler	150.000.000,00	0,00	-149.985.936,49	14.063,51	0,00
Toplam		**4.000.000.000,00**	**6.775.000,00**	**0,00**	**4.006.775.000,00**	**3.731.443.048,17**

Genel Müdürlüğün 2025 mali yılı bütçesinde 4.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup 6.775.000,00 TL ek ödenek verilmesi sonucunda toplam ödenek tutarı 4.006.775.000,00 TL'ye ulaşmıştır. Yıl içerisinde 3.731.443.048,17 TL bütçe gideri gerçekleştirilmiş olup toplam ödeneğin 275.331.951,83 TL'lik kısmı kullanılmamıştır.

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Sınıflandırılması	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.740.050.000,00	1.852.757.568,35	1.503.197,25	1.851.254.371,10	106,39
04- Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	540.000.000,00	46.775.500,00	0,00	46.775.500,00	8,66
05- Diğer Gelirler	719.950.000,00	809.406.252,01	41.772,98	809.364.479,03	112,42
Toplam	**3.000.000.000,00**	**2.708.939.320,36**	**1.544.970,23**	**2.707.394.350,13**	**90,25**

Buna göre, 2025 yılında net bütçe gelirleri, bütçeyle tahmin edilen tutarın %90,25'i oranında gerçekleşmiştir. Ekonomik sınıflandırma itibarıyla teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %106,39, diğer gelirler %112,42 oranında gerçekleşerek bütçe tahminlerini aşmış; alınan bağış ve yardım ile özel gelirler ise %8,66 oranında gerçekleşerek bütçe tahmininin altında kalmıştır.

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	189.450.000,00	158.052.534,42	83,42
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	20.700.000,00	14.581.015,41	70,44
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.843.860.000,00	1.976.174.635,14	107,18
04- Faiz Giderleri	278.400.000,00	293.514.615,90	105,43
05- Cari Transferler	8.000.000,00	5.681.903,20	71,02
06- Sermaye Giderleri	1.509.590.000,00	1.283.438.344,10	85,02
09- Yedek Ödenekler	150.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	**4.000.000.000,00**	**3.731.443.048,17**	**93,29**

2025 yılında bütçe giderleri, başlangıç bütçesinde öngörülen toplam ödeneğin %93,29'u oranında gerçekleşmiştir. Başlangıç bütçesinde öngörülen tutarlara göre; Mal ve Hizmet Alım Giderleri %107,18 ve Faiz Giderleri %105,43 oranında gerçekleşerek başlangıç ödeneklerini aşmış; Personel Giderleri %83,42, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri %70,44, Cari Transferler %71,02 ve Sermaye Giderleri %85,02 oranında gerçekleşmiştir. Yedek Ödeneklerde ise herhangi bir bütçe gideri gerçekleşmemiştir.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	719.916.796,33	1.031.794.620,99	1.852.757.568,35	43,32	79,57
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	66.515.564,59	203.559.052,95	46.775.500,00	206,03	-77,02
Diğer Gelirler	313.390.295,38	416.944.391,97	809.406.252,01	33,04	94,13
Toplam	1.099.822.656,30	1.752.602.827,13	2.708.939.320,36	59,35	54,57
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	692.175,63	10.537.105,86	1.544.970,23	1.422,32	-85,34
Net Toplam	**1.099.130.480,67**	**1.742.065.721,27**	**2.707.394.350,13**	**58,49**	**55,41**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2025 yılı net gelirleri bir önceki yıla göre 965.328.628,86 TL (%55,41) artış göstermiştir. Bu artışta, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki 820.962.947,36 TL (%79,57) ve Diğer Gelirlerdeki 392.461.860,04 TL (%94,13) tutarındaki artışlar etkili olurken, Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirlerdeki 156.783.552,95 TL (%77,02) tutarındaki azalış artışı sınırlandırmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	71.166.679,01	135.895.626,44	158.052.534,42	90,95	16,30
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	7.213.880,03	12.697.832,35	14.581.015,41	76,02	14,83
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	678.954.879,49	1.346.735.670,02	1.976.174.635,14	98,35	46,74
Faiz Giderleri	71.207.819,34	191.587.539,14	293.514.615,90	169,05	53,20
Cari Transferler	2.854.671,47	8.888.159,99	5.681.903,20	211,35	-36,07
Sermaye Giderleri	842.100.556,61	802.343.673,11	1.283.438.344,10	-4,72	59,96
Net Toplam	**1.673.498.485,95**	**2.498.148.501,05**	**3.731.443.048,17**	**49,28**	**49,37**

Genel Müdürlüğün bütçe giderleri toplamı 2025 yılında, 2024 yılına göre 1.233.294.547,12 TL (%49,37) artarak 3.731.443.048,17 TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri itibarıyla 2025 yılında Personel Giderleri 22.156.907,98 TL (%16,30), Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri 1.883.183,06 TL (%14,83), Mal ve Hizmet Alım Giderleri 629.438.965,12 TL (%46,74), Faiz Giderleri 101.927.076,76 TL (%53,20) ve Sermaye Giderleri 481.094.670,99 TL (%59,96) artış göstermiştir. Buna karşılık Cari Transferler 3.206.256,79 TL (%36,07) azalmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın MASKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2025 yılı Faaliyet Gideri 3.574.110.239,15 TL, Faaliyet Geliri 3.214.734.071,93 TL ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 4.901.675.719,41 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 4.542.299.552,19 TL olarak gerçekleşmiştir.

İdarenin aynı dönemdeki bütçe hesaplarına ilişkin gelir ve gider tutarları yukarıda yer alan tablolarda gösterilmiştir. Bütçe gelir ve giderleri ile Faaliyet Sonuçları Tablosundaki faaliyet gelir ve giderleri arasındaki farklılıklar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde bütçe ve faaliyet hesaplarının kapsam ve muhasebeleştirme esaslarının farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

MASKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirkete ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: MASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket

Sıra No	Şirketin Adı	Şirketin Toplam Sermaye Tutarı (TL)	MASKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	MASKİ'nin Hisse Oranı (%)
1	Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel Anonim Şirketi	1.123.305,67	1.123.305,67	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

MASKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci Kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

05.03.2025 tarihli ve 32832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan *"Kamu İç Kontrol Yönetmeliği"* ile kamu idarelerinin iç kontrol sisteminin oluşturulmasına, uygulanmasına, izlenmesine ve geliştirilmesine ilişkin ilke, yöntem, işlem ve süreçler; aynı tarihli ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *"Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliği"* ile de kamu idarelerinde ön malî kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke, yöntem, işlem ve süreçler belirlenmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

MASKİ'nin iç kontrol sisteminin/ön mali kontrol sisteminin ilgili mevzuata uygun olarak kurulup kurulmadığına ve işletilip işletilmediğine ilişkin yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemi ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırlarına yönelik olarak MASKİ'de; genel hatlarıyla kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sisteminin kurulması ve işleyişine ilişkin çalışmaların büyük ölçüde başlatıldığı ve önemli mesafeler alındığı görülmüştür.

Kurumda "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları konusunda etkin bir uygulama mevcut değildir.

Genel Müdürlük tarafından iç kontrol sisteminin oluşturulmasını teminen iç kontrol standartlarına uyum eylem planı hazırlanmıştır.

Genel Müdürlükte kontrol ortamı standartlarına ilişkin olarak birimlerin görev, yetki ve sorumluluklarını içeren Yönetmelikler düzenlenmiş olup web sitesinde yayınlanmaktadır. Genel Müdürlüğün tüm birimlerinde çalışan personelin görev, yetki ve sorumluluklarına dair görev tanım formları oluşturulmuş, iş süreçlerinin belirlendiği iş akış şemaları çıkarılmıştır. Lakin Daire Başkanlıklarının görev alanlarının ve görev tanımlarının değişmesi durumunda iş akış şemaları güncellenmemektedir. Görevlendirmelerde yazılı olarak belirlenmiş kurallar bulunmamasına rağmen görevler ayrılığı ilkesi mümkün olduğu kadar dikkate alınmakta bu kapsamda kontrol teşkilatında görev alanların muayene ve kabul işlemlerinde görevlendirilmemesine, ön mali kontrol faaliyetini yürütenlerin ve muhasebe yetkilisinin harcama sürecinde yer almamasına özen gösterilmektedir. Kurumda Harcama Yetkilisi ile Muhasebe Yetkilisi görevi aynı kişide birleşmemektedir. Kurumda üst yönetici tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde devredilen yetkinin sınırları yönerge ile belirlenmiş olup ilgililere bildirilmiştir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Personelin yeterliliğine ilişkin olarak personel hizmet içi eğitim taleplerinin alındığı bu talebe istinaden oluşturulan programın duyurulması suretiyle eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği; etik değerlerin sağlanmasını teminen de Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde personel ile etik sözleşmesinin imzalandığı ve bu sözleşmelerin personelin özlük dosyalarında bulunduğu görülmüştür.

Hassas görevlere ilişkin riskleri azaltmak amacıyla özel kontrol mekanizması veya prosedürler ile Genel Müdürlükte daire başkanlığı ile şube müdürlüğü dışındaki makamlara ilişkin yetki devri ve sınırlaması esaslarının yazılı olarak belirlendiği görülmüştür.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare Faaliyet Raporu ve Performans Programı mevcut olup içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare tarafından iç kontrol riskleri belirlenmiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Kurumsal risk yönetimi, üst yönetimin, kurumun misyonu, stratejik amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesini engelleyebilecek riskleri tanımlayıp değerlendirmesini ve gerekli önlemleri almasını içerir. Bu bağlamda Kurum tarafından belirlenmiş bir risk bulunmamaktadır.

Kurumsal risklerin taslağı ilgili birim yetkililerince 2025-2029 Dönemi Stratejik Planı hazırlık çalışmaları sırasında çıkartılmıştır. Risklerin kurum tarafından personelin katılımıyla belirlendiğine dair herhangi bir belge sunulmamıştır.

İdarenin kurumsal risklerinin belirlenmesinde risk tespit ve kayıt formu, konsolide risk rapor formu ve kalıntı risk rapor formu kullanılmadığı görülmüştür. Genel Müdürlük tarafından vizyon, misyon ve uzun vadeli kurumsal hedeflere ilişkin gerçekleştirilen risk belirleme çalışmalarının yetersiz olduğu anlaşılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur. İç kontrolün esaslarından biri olan ön mali kontrol faaliyetlerinin kısmen yerine getirildiği bu bağlamda Genel Müdürlük bünyesinde mali hizmetler uzmanı ile mali hizmetler uzman yardımcısının istihdam edilmediği, faaliyetlerin bir personel tarafından yürütüldüğü görülmüştür. İlgili personele, İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Kontrol yetkisi" başlıklı 14'üncü maddesine uygun olarak yetki devri yapılmıştır. Bu suretle Strateji Daire Başkanlığının ön malî kontrolüne tâbi malî karar ve işlemlerin kontrolü, birimin iç kontrol alt birimi tarafından yerine getirilmektedir. Yapılan incelemede ön mali kontrole tabi mali iş ve işlemler hakkında herhangi bir olumsuz görüş yazısına rastlanılmamış olup görüşlerin şifahi olarak verildiği anlaşılmıştır.

Genel Müdürlükte kontrol faaliyetleri standartlarına ilişkin olarak iç denetim birimi ve iç denetçi kadrosu bulunmamaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Genel Müdürlükte bilgi ve iletişim standartlarının oluşturulması amacıyla Faaliyet Raporlarının; birim faaliyet raporları esas alınarak, tüm faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde üst yönetici tarafından hazırlandığı ve kamuoyuna duyurulduğu görülmüştür. Anılan Raporda harcama yetkilileri tarafından verilen iç kontrol güvence beyanı da bulunmaktadır.

Kurumda, veri kayıt ve dosyalama sistemi vardır. Yönetim Bilgi Sistemi ile münferit bilgi ve raporlar üretilerek Genel Müdürlük içi iletişimin sağlandığı görülmüştür. Ek olarak bilgi güvenliği yönetim sistemleri standartları Genel Müdürlükte uygulanmakta olup bilgi güvenliği ve yedekleme gereklilikleri yeterli düzeyde sağlanmaktadır.

Kurumun, üst yönetim tarafından onaylanmış bilişim sistemlerini de kapsayan yazılı bir politika ya da strateji bildirimi bulunmaktadır.

Sistemlerin bilgi güvenliği açısından düzenli olarak incelenmesi yapılmamakta, sistemler tecrübeli sistem mühendisleri tarafından test edilmemektedir.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, üst yönetici oluru ile teşekkül edilmiştir.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmek ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlamakla sorumlu olup Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne göre, idareler iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmek durumundadırlar. İç kontrol sistemine ilişkin değerlendirme günümüze kadar yapılmamış olup İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna da sunulan bir değerlendirme raporu bulunmamaktadır.

Bu itibarla Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün, 5018 sayılı Kanun'un 57'nci maddesinde belirtilen iç kontrolün yapısı ve işleyişine ilişkin esaslara uyum sağlamaya yönelik faaliyetlerinin bulunduğu, bu faaliyetlerin yine 5018 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesinde açıklanan iç kontrol sisteminin amacına yönelik olduğu, dolayısıyla iç kontrol sisteminin kurulmasına yönelik işlemlerin büyük ölçüde tamamlandığı, sistemin etkinliğinin sağlanmasını teminen ise Üst Yönetici tarafından işleyişin gözetilmesi ile izlenmesi ve risk yönetiminin tesis edilmesi sorumluluğunun azami düzeyde yerine getirilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmiştir.

Genel Müdürlükte kontrol faaliyetleri standartlarına ilişkin olarak iç denetim birimi ve iç denetçi kadrosu bulunmamaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MASKİ) 2025 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: MASKİ ile Malatya Büyükşehir Belediyesi Arasındaki Karşılıklı Alacak ve Borç İlişkisine Ait Tutarların Muhasebe Kayıtlarının Uyumsuz Olması

MASKİ ile Malatya Büyükşehir Belediyesi arasındaki karşılıklı alacak ve borç ilişkisine ait tutarların, her iki idarenin kayıtlarında birbirini doğrulayacak şekilde yer almadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (bb) bendinde; bir ekonomik değerin yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda kayıt altına alınması gerektiği düzenlenmektedir. Aynı Yönetmelik'in "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde ise gerçekleşen işlemlerin muhasebeleştirme belgelerine dayanılarak kaydedileceği, belge olmadan kayıt yapılamayacağı ve gerçekleşen işlemlerin hesapların niteliğine uygun biçimde kaydedileceği belirtilmektedir.

MASKİ ile Malatya Büyükşehir Belediyesi ayrı tüzel kişiliğe ve ayrı bütçeye sahip olduğundan, aralarındaki karşılıklı alacak ve borç ilişkisinin her iki idarenin kayıtlarında tutarlı biçimde yer alması zorunludur. Yapılan incelemede, aşağıdaki tablolarda gösterildiği üzere MASKİ'nin kayıtlarında Malatya Büyükşehir Belediyesi ile olan karşılıklı alacak ve borç tutarları ile Malatya Büyükşehir Belediyesi kayıtlarında aynı ilişkiye ait tutar arasında uyumsuzluk bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8: MASKİ'nin Büyükşehir Belediyesinden Alacakları

Sıra No	İlgili Alacağın Hesap Kodu	İlgili Alacağın Hesap Adı	MASKİ'nin Hesaplarında Kayıtlı Bakiye	Alacağa İlişkin Büyükşehir Belediyesinin Hesaplarında Kayıtlı Bakiye
1	120	Gelirlerden Alacak Hesabı (İçme Suyu Bedeli)	34.989.187,06	0,00

Tablo 9: MASKİ'nin Büyükşehir Belediyesine Olan Borçları

Sıra No	İlgili Borcun Hesap Kodu	İlgili Borcun Hesap Adı	MASKİ'nin Hesaplarında Kayıtlı Bakiye	Borca İlişkin Büyükşehir Belediyesinin Hesaplarında Kayıtlı Bakiye
1	303	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı (Nakit Borçlanma)	143.314.225,00	188.574.373,97
2	320	Bütçe Emanetleri Hesabı (Zemin Tahrip Bedelleri)	147.071.501,76	859.110.076,14

3	320	Bütçe Emanetleri Hesabı (Battalgazi Belediyesinin ÇTV Mahsubuna İlişkin Malatya Büyükşehir Belediyesinin 18.03.2022-70507 Sayılı Yazısına İstinaden)	2.111.853,85	0,00
4	320	Bütçe Emanetleri Hesabı (Yeşilyurt Belediyesinin ÇTV Mahsubuna İlişkin Malatya Büyükşehir Belediyesinin 18.03.2022-70507 Sayılı Yazısına İstinaden)	2.604.999,01	0,00
5	320	Bütçe Emanetleri Hesabı (Malatya Büyükşehir Belediyesinin 07/2025 Tarih ve 289059 Sayılı Yazısı Gereği, MASKİ'nin Mücbir Hal Kapsamında Ertelenen Emekli Sandığı Borçlarının Büyükşehir Belediyesi Payından Kesilmesine Ait Borç)	25.647.330,96	0,00
6	320	Bütçe Emanetleri Hesabı (Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Döküm Ücreti)	0,00	12.805.675,60
7	362	Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tah. (Çevre Temizlik Vergisi Borçları)	30.428.771,84	43.061.226,32
TOPLAM			**346.461.829,56**	**1.103.551.352,03**

Yukarıda yer alan tablolardan da anlaşılacağı üzere; MASKİ'nin muhasebe kayıtlarında yer alan 34.989.187,06 TL'lik alacağı Malatya Büyükşehir Belediyesinin kayıtlarında yer almamaktadır. Öte yandan Malatya Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıtlarına göre MASKİ'nin toplamda 1.103.551.352,03 TL borcu olduğu görünürken, MASKİ'nin kayıtlarında bu tutar 346.461.829,56 TL'dir.

İdare cevabında; Malatya Büyükşehir Belediyesi ile arasındaki borç ve alacak mutabakatsızlığının giderilmesi amacıyla, İdarece mahsup yoluyla tahsil edilmiş ancak Büyükşehir Belediyesi kayıtlarına henüz alınmamış toplam 22.586.711,69 TL tutarındaki işlemlere ilişkin bilgi ve belgelerin 18.02.2026, 26.03.2026, 01.04.2026 ve 02.04.2026 tarihlerinde Büyükşehir Belediyesine gönderildiği ve söz konusu tutarların belediye kayıtlarına alınarak alacak bakiyesinden düşülmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca, Büyükşehir Belediyesinin kayıtlarında yer alıp İdarenin kayıtlarında bulunmayan asfalt tahrip bedelleri, cezalar ve hafriyat bedellerine ilişkin borçların ilgili birimlerce inceleneceği; itiraz veya iptal gerektiren bir husus bulunmaması halinde gerekli tahakkuk ve muhasebe kayıtlarının yapılarak bütçe imkanları dahilinde kayıt altına alınacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte, mutabakatsızlığa

neden olan kayıtların tespit edilerek gerekli düzeltme işlemlerinin yapılması ve taraflar arasındaki mutabakatın sağlanması için gerekli çalışmaların sürdürüleceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, MASKİ ile Malatya Büyükşehir Belediyesi arasındaki karşılıklı alacak ve borç tutarlarının her iki idarenin kayıtlarında birbiriyle uyumlu hale getirilmesi, gerekli mutabakat çalışmalarının yapılarak farkın giderilmesi ve kayıtların Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde doğru şekilde tutulması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelere Yönelik Denetimlerinde Eksikliklerin Bulunması

İdare tarafından endüstriyel atıksu üreten işletmelere yönelik olarak yapılması gereken denetim ve numune alma faaliyetlerinin, çeşitli nedenlerle yeterli düzeyde gerçekleştirilemediği, bu durumun bazı işletmelerin hiç denetlenmemesine, bazı işletmelerin ise sınırlı sayıda denetlenmesine yol açtığı görülmüştür.

MASKİ Genel Müdürlüğü Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği'nde, endüstriyel atıksu üreten işletmelerin denetimi, izlenmesi ve mevzuata aykırılık tespiti halinde uygulanacak idari yaptırımlar ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Yönetmelik'in "Genel hüküm ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, endüstriyel atıksu kaynaklarının kanalizasyon şebekesine ve çevreye zarar vermeyecek şekilde faaliyet göstermesinin sağlanması ve bu kapsamda gerekli denetimlerin yapılması yükümlülüğü İdareye verilmiştir. Aynı maddede, deşarj şartlarını sağlamadan kanalizasyon şebekesine atıksu veren işletmeler hakkında idari işlemlerin başlatılacağı, ön arıtma veya arıtma yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi halinde yaptırımların uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in "Atıksu kaynaklarının kanalizasyon şebekesinden yararlanma ve alıcı ortama boşaltma şartları, yararlanma onayı-atıksu bağlantı kalite kontrol izin belgesi (ABKKİB)" başlıklı 13'üncü maddesinde, endüstriyel atıksu üreten işletmelerin Atıksu Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi almak zorunda oldukları, denetimler sonucunda deşarj limitlerini sağlamadığı tespit edilen işletmelerin kanalizasyon bağlantılarının iptal

edilebileceği, idari yaptırımlar uygulanabileceği ve gerekli görülmesi halinde bu işletmelerden ön arıtma veya arıtma tesisi kurmalarının isteneceği düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in "Atıksu arıtma bedeli" başlıklı 23'üncü maddesinde endüstriyel atıksu kaynaklarının atıksu debilerine göre belirlenen periyotlarda denetlenmesi ve numune alınması zorunlu tutulmuştur. Buna göre; atıksu debisi 10 m³/gün ve altında olan işletmelerden yılda bir kez, 11–50 m³/gün aralığında olanlardan altı ayda bir, 51–200 m³/gün aralığında olanlardan üç ayda bir numune alınması gerekmektedir. Atıksu debisi 201–1000 m³/gün arasında olan işletmeler için ayda bir, 1001–10.000 m³/gün arasında olanlar için haftada bir, 10.000 m³/günün üzerinde atıksu debisine sahip işletmelerden ise haftada iki kez numune alınması öngörülmüştür. Aynı maddede, yapılan denetimler sonucunda Yönetmelik'te belirtilen deşarj şartlarını sağlamadığı tespit edilen işletmelere yönelik olarak Atıksu Arıtma Bedeli uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, MASKİ Genel Müdürlüğü görev ve yetki alanı içerisinde 468 adet aktif endüstriyel atıksu üreten işletme bulunduğu, ancak 2025 yılı içerisinde bu işletmelerden yalnızca 165'inde toplam 205 kez denetim yapıldığı, söz konusu denetimler kapsamında ise sadece 25 işletmeden toplam 35 kez atıksu numunesi alındığı tespit edilmiştir. Bu veriler, Yönetmelik'in "Atıksu arıtma bedeli" başlıklı 23'üncü maddesinde belirlenen zorunlu denetim ve numune alma sıklıklarının, işletmelerin büyük bir bölümü bakımından yerine getirilmediğini ve denetim ile izleme faaliyetlerinin Yönetmelik hükümlerine göre yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan, denetim ve numune alma faaliyetlerinin yetersizliği nedeniyle mevzuata aykırı deşarjların etkin şekilde tespit edilemediği; bu durumun doğal sonucu olarak 2025 yılı içerisinde endüstriyel atıksu üreten işletmelere yönelik olarak, Yönetmelik'te öngörülen Atıksu Arıtma Bedeli dahil hiçbir idari yaptırımın tahakkuk ettirilmediği anlaşılmıştır. Bu durum, Yönetmelik'te düzenlenen yaptırım mekanizmasının fiilen işletilemediğini göstermektedir.

İdare cevabında; 2026 yılı içerisinde denetlenmesi gereken 477 işletmeye yönelik denetim planı hazırlandığı, plan kapsamında yılın ilk ayında 41 işletmenin denetlendiği ve 20 adet endüstriyel atıksu numunesi alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca, kayıt altında bulunmayan işletmelerin tespit edilerek denetim kapsamına alınabilmesi amacıyla işletmelerin Çevre Bilgi Sistemine kaydedildiği ve denetimler sırasında tespit edilen kayıtsız işletmeler hakkında gerekli işlemlerin uygulandığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, endüstriyel atıksu üreten işletmelere yönelik denetim ve numune alma faaliyetlerinin Yönetmelik'te öngörülen usul ve sıklıkta yürütülmemesi nedeniyle, atıksuların deşarj standartlarına uygunluğunun etkin biçimde izlenemediği, mevzuata aykırı durumlara ilişkin idari yaptırımların uygulanamadığı, bu durumun çevresel risklerin artmasına ve İdarenin mali ve idari kayıplarına sebebiyet verdiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Atıksu Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi Bulunmayan veya Süresi Dolan İşletmeler Bulunması

İdare tarafından endüstriyel atıksu üreten işletmelerin kanalizasyon şebekesinden yararlanma ve atıksularını alıcı ortama boşaltma faaliyetlerinin, mevzuatta öngörülen izin ve kontrol mekanizmalarına uygun olarak yürütülmediği; Atıksu Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi (ABKKİB) bulunmayan veya ABKKİB'sinin süresi dolmasına rağmen yenilenmeyen bazı işletmelerin faaliyetlerine devam ettikleri ve bu işletmelere yönelik olarak gerekli yaptırımların uygulanmadığı görülmüştür.

MASKİ Genel Müdürlüğü Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği'nde, endüstriyel atıksu üreten işletmelerin kanalizasyon şebekesinden yararlanma ve atıksularını alıcı ortama boşaltma şartları ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Yönetmelik'in "Genel hüküm ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, endüstriyel atıksu kaynaklarının, atıksularını kanalizasyon şebekesine ve çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf etmekle, gerekli izinleri almakla ve Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde faaliyet göstermekle yükümlü oldukları hüküm altına alınmıştır. Aynı maddede, endüstriyel atıksu deşarjı olan işletmelerin ABKKİB almak zorunda olduğu, deşarj şartlarını sağlamadan kanalizasyon şebekesine atıksu veren işletmeler hakkında idari işlemlerin başlatılacağı ve gerekli yaptırımların uygulanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Atıksu kaynaklarının kanalizasyon şebekesinden yararlanma ve alıcı ortama boşaltma şartları, yararlanma onayı – atıksu bağlantı kalite kontrol izin belgesi (ABKKİB)" başlıklı 13'üncü maddesinde, endüstriyel atıksu üreten işletmelerin kanalizasyon şebekesinden yararlanabilmesi için İdarenin yazılı onayını almak zorunda oldukları, bu onayın şartlarının ABKKİB'de belirlendiği ve her endüstriyel atıksu kaynağının bu belgeyi almakla yükümlü olduğu açıkça düzenlenmiştir. Anılan maddede ayrıca, belgede belirtilen koşullar dışında kanalizasyon şebekesinden yararlanılmasının yasak olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in "Atıksu bağlantı kalite kontrol izin belgesinin geçerliliği ve sürekliliği" başlıklı 14'üncü maddesinde ise, ABKKİB'nin belirli süreler için geçerli olduğu, süre bitiminde şartların yeniden değerlendirilerek izin belgelerinin yenilenmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Bu mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılan incelemelerde, 31.12.2025 tarihi itibarıyla İdarenin görev ve yetki alanında 468 adet aktif endüstriyel atıksu üreten işletme bulunduğu, söz konusu işletmelerden 388 adedinin ABKKİB'sinin olmadığı, 10 adedinin ABKKİB'sinin süresinin dolduğu ancak yenilenmediği, buna karşılık yalnızca 70 adet işletmenin geçerli ABKKİB'ye sahip olduğu tespit edilmiştir.

İdare cevabında; Atıksu Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi'nin (ABKKİB) üç yılda bir verildiği, 2025 yılı içerisinde işletmelere 56 adet belge düzenlendiği ve 2026 yılının ilk ayında uygun bulunan 27 işletme için ABKKİB hazırlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, 2026 yılı içerisinde belgelendirilen işletme sayısının en az 300'e çıkarılmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, İdarenin görev ve yetki alanında bulunan endüstriyel atıksu üreten işletmelerin büyük bir kısmının, geçerli bir ABKKİB'si bulunmaksızın veya süresi dolmuş belge ile faaliyetlerini sürdürmelerine rağmen, bu işletmelere yönelik olarak mevzuatta öngörülen yaptırımların uygulanmadığı; bu durumun izin ve yaptırım mekanizmasının fiilen işletilemediğini gösterdiği, çevresel risklerin artmasına ve mevzuata uygun faaliyet gösteren işletmeler aleyhine eşitsiz bir uygulama oluşmasına sebebiyet verdiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Su Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesine İlişkin Tedbirlerde Eksiklikler Bulunması

MASKİ tarafından alınan su kayıp ve kaçaklarının önlenmesine ilişkin tedbirlerde bazı eksikliklerin mevcut olduğu görülmüştür.

08.05.2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesiyle; Su idarelerinin su temininde, depolanmasında, iletiminde, dağıtımında ve tüketiminde su kayıplarının azaltılmasına yönelik görev ve sorumlulukları Yönetmelik kapsamına dâhil edilmiştir.

Yönetmelik'in "Su kayıplarının azaltılması" başlıklı 9'uncu maddesiyle; Büyükşehir ve il belediyeleri, su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla

%25 düzeyine indirmekle yükümlü tutulmuştur.

Aynı Yönetmelik'in "Su kayıplarını azaltmak üzere alınacak tedbirler" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasıyla İdarelerin, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi ile sistemin izlenmesi ve kontrolü için bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak olan Teknik Usuller Tebliği'nde verilen yöntemleri uygulayacağı hüküm altına alınmıştır.

16.07.2015 tarihli ve 29418 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nin "Genel hükümler" başlıklı 5'inci maddesi uyarınca İdareler, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi için idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesini, kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlüdürler.

Bu çerçevede aynı Tebliğ'in "Su Kayıplarının Önlenmesinde İzlenecek Adımlar" başlıklı üçüncü bölümünün 6, 7, 8, 9, 10 ve 11'inci maddeleriyle temin edilen içme suyu hacminin ve debisinin ölçülmesi, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) veri tabanının kurulması, izleme sistemlerinin kurulması (SCADA), şebekenin hidrolik modellemesinin ve kalibrasyonunun yapılması, şebekelerin sahada alt bölgelere ayrılması, yazılımların ve verilerin, ana veri tabanı ile entegre hale getirilmesi, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerinin entegre yönetimi ve aktif sızıntı kontrolü ile fiziki kayıpların tespiti ve azaltılması; "Abonelik Hizmetleri ve İzinsiz Su Kullanımı" başlıklı beşinci bölümünün 35 ve 37'nci maddeleriyle de izinsiz su tüketimleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri doğrultusunda İdarenin, su kayıp ve kaçaklarının önlenmesine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesi ve su kayıplarını, 2028 yılına kadar %25 düzeyine indirmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede;

-13 ilçe merkezinden, Kuluncak ilçe merkezi hariç 12'si için ölçüm ve otomasyon sistemi cihazları kurulduğu, Yeşilyurt, Battalgazi ve Akçadağ ilçelerinin tamamında, diğer ilçelerin ise sadece merkezlerindeki terfi ve depo merkezlerinde debimetre bulunduğu; kalan

10 ilçenin merkez dışındaki birimlerinde sarfiyatın yüksek olduğu yerlere öncelik verilmek suretiyle debimetre takılması işlemlerine devam edildiği,

-İçme-kullanma suyu temin ve dağıtım sisteminin uzaktan sevk ve kontrolü için SCADA mevcut olmasına rağmen yukarıda açıklanan nedenle 2.206 adet terfi ve depo merkezinden sadece 1.118'i için izleme ve kontrol yapılabildiği,

-Coğrafi Bilgi Sistemi kurulması çalışmalarına devam edildiği, bu kapsamda İçme Suyu Dairesi Başkanlığına ait geometri verilerinde hatalı olduğu tespit edilen veri sayısı 2025 yılı başı itibarıyla 13.000 adet olduğu ve bu noktalardan yaklaşık 5.000 adedinin 2025 yılı içerisinde düzeltildiği,

-Hidrolik modellemeye yönelik çalışmaların, henüz tamamlanmadığı,

anlaşılmıştır.

Tüm terfi ve depo merkezlerinde debimetre olmaması, tüketilen suyu ölçülebilir hale getirmemekte; Veri izleme ve kontrol yazılımı (SCADA) sisteminin de tam anlamıyla çalışmasına engel teşkil etmekte ve anlık su dağıtım ve tüketimleri tüm merkezler itibariyle görülememektedir. Bu durum, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerinin modellenmesini (Hidrolik modelleme), dolayısıyla sistemin yönetimi ile ilgili stratejilerin belirlenmesini engellemektedir. CBS'nin etkin bir şekilde çalışmaması, su dağıtımı altyapı ve üst yapı tesislerinin izlenmemesine yol açmaktadır. Bunun yanında sistem yazılımlarının entegre olmaması da su yönetiminde topyekün bir çalışmanın önüne geçmektedir. Mevcut durum, su yönetimi ile ilgili süreçlerin sağlıklı bir şekilde işletilmesini engellemekte ve kaçak su kullanımları ile şebekeden kaynaklı su kayıplarının tam anlamıyla önüne geçememektedir.

Diğer taraftan hem İdare açısından ana gelir kaynağı olan hem de kontrolsüz, kaçak ve usulsüz su tüketiminin önüne geçilmesi suretiyle su kaybını önleyen tüm kullanımların aboneliğe bağlanmasına ve abonelerin borç ödemesinin sağlanmasına ilişkin tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanma aşamasına gelmemesi de mevcut su kaybına katkıda bulunmaktadır.

İdare cevabında, 2025 yılı içerisinde yazılımlar ve ilgili verilerin entegrasyonu işlemlerinin tamamlandığı, kaçak su kullanımı ile alakalı daha etkin denetim yapılabilmesi adına kurum bünyesinde Kaçak Su Denetim Şube Müdürlüğü kurularak denetim yapan ekip sayısı artırıldığı, su bedeli ödenmeden yapılan kullanımlara ilişkin tespitler yapıldığı ve borçtan kesme işlemi uygulandığı, buna istinaden 2025 yılı içerisinde 14.815 adet iş emri oluşturulduğu

ve suyu kullanıma kapatılan borçlulardan 230.271.052,47 TL tahsilat yapıldığı bildirilmiştir.

Ancak henüz ölçüm ve otomasyon cihazı kurulmayan Kuluncak ilçe merkezine debimetre takılması işlemlerine devam edildiği, çalışmalar tamamlanınca gerekli ekipman montajları yapılacağı, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sisteminin uzaktan sevk ve kontrolü için SCADA sistemi kurulum çalışmaları kapsamında bütçe imkanları doğrultusunda her yıl ölçüm yapılabilen tesis sayısının arttırılmasına çalışıldığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri yazılımında geriye doğru eksik ve hatalı verilerin düzeltilmesi sürecinin devam ettiği, 16 bölgeye öncelik verecek şekilde DMA bazlı hidrolik modelleme çalışmalarına başlanacağı, mevcut personelin hidrolik modelleme konusunda yetkinliğini artırmak amacıyla eğitim çalışmalarının Şubat-Mart 2026 döneminde yapılması planlandığı belirtilmiştir.

Dolayısıyla, önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılan su kayıp ve kaçaklarının önlenmesine ilişkin iş ve işlemlerin henüz tamamlanmadığı ve konuya ilişkin sürecin devam ettiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, su kayıp ve kaçaklarının azaltılması, bu suretle Kurum kaynaklarının daha verimli kullanılması ve Yönetmelik'te hedeflenen kayıp seviyesine ulaşılabilmesi için mevzuatta belirtilen çalışmaların tamamlanması için azami gayretin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Ticarethanelerdeki Kaçak Su Kullanımlarına İlişkin Uygulanan Cezalarda Hatalı İşlemlerin Bulunması

İdare tarafından ticarethanelerde tespit edilen kaçak su kullanımlarına ilişkin olarak uygulanan ceza ve tahakkukların, MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nde yer alan düzenlemelere uygun olarak belirlenmediği ve uygulamada hatalı işlemler bulunduğu görülmüştür.

MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Kaçak su" başlıklı 35'inci maddesinde, ticarethanelerde kaçak su kullanımının tespiti halinde, işyerlerinde sayaçsız olarak kaçak su kullanıldığı durumlarda uygulanacak tahakkuk esasları işletmenin büyüklüğü ve faaliyet türüne göre ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Buna göre, küçük işletmelerde, kaçak su kullanım süresinin tespitine göre, kaçak su kullanılan yerin 0–100 m² arasında olması veya faaliyet türünün su tüketimi gerektirmeyen işyerleri kapsamında bulunması halinde, aylık 10 m³ kaçak su kullanımı esas alınarak 12 aylık (12×10 m³) sarfiyat üzerinden tahakkuk yapılmaktadır. Orta büyüklükte işletmelerde, kaçak su kullanılan yerin 100–200 m² arasında

olması durumunda (çiğköfteci, çay ocağı, lokanta, fırın, berber, kuaför vb.), aylık 25 m³ esas alınarak 12 aylık toplam 300 m³ (25×12) sarfiyat üzerinden işlem yapılmaktadır. Büyük işletmelerde ise, kaçak su kullanılan yerin 200 m²'den büyük olması veya faaliyet türünün su tüketimi gerektiren (fabrikalar, imalathaneler, oto yıkamalar, hastaneler, dershaneler vb.) işyerleri kapsamında bulunması halinde, aylık 100 m³ kaçak su kullanımı esas alınarak 12 aylık (12×100 m³) sarfiyat üzerinden tahakkuk yapılmakta; kuyu suyu kullanan ticarethanelerde ise aylık 150 m³ esas alınarak 12 aylık (12×150 m³) sarfiyat üzerinden işlem tesis edilmektedir.

Yapılan incelemelerde, faaliyet türü itibarıyla su tüketimi gerektiren halı yıkama, oto yıkama, öğrenci yurdu ve düğün salonu gibi işletmelerin, Yönetmelik'te açıkça büyük işletme kapsamında değerlendirilmesi gerekirken küçük işletme ölçeği esas alınarak ceza uygulandığı tespit edilmiştir. Örneğin, aynı faaliyet türünü yürüten iki farklı oto yıkama işletmesine, biri küçük işletme, diğeri büyük işletme olarak değerlendirilmek suretiyle farklı ceza tutarları uygulandığı görülmüştür. Buna göre, bir oto yıkama işletmesine küçük işletme kapsamında 26.051,76 TL tutarında ceza uygulanırken, diğer bir oto yıkama işletmesine büyük işletme kapsamında 263.201,00 TL tutarında ceza tahakkuk ettirilmiştir. Faaliyet türü itibarıyla her iki işletmenin de Yönetmelik'te *"su tüketimi gerektiren işyerleri"* arasında sayılmasına rağmen, işletme ölçeğinin farklı belirlenmesi suretiyle ceza tutarları arasında yaklaşık katı aşan bir fark oluştuğu anlaşılmıştır.

Ayrıca, Yönetmelik'te orta büyüklükte işletmeler kapsamında açıkça sayılan çay ocağı, lokanta, fırın, berber, kuaför ve benzeri işletmelerin, işletmenin alanı ve faaliyet türü dikkate alınmaksızın küçük işletme ölçeği üzerinden ceza uygulamasına tabi tutulduğu; bu suretle, anılan işletmeler için Yönetmelik'te öngörülen aylık tüketim esaslarının uygulanmadığı görülmüştür.

Öte yandan, WC, market, manav, kasap, şarküteri ve benzeri işletmelerde de, işletme ölçeği ve fiilî kullanım durumu dikkate alınmaksızın farklı tüketim esasları üzerinden ceza tahakkuk ettirildiği, bu durumun aynı ölçekte ve benzer faaliyette bulunan ticarethaneler arasında farklı ceza uygulamalarına yol açtığı anlaşılmıştır.

İdare cevabında; kaçak su tahakkuk işlemlerine ilişkin olarak ilgili personele eğitim verildiği, kaçak su kullanımına yönelik ceza uygulamalarında ise MASKİ Tarifeler Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda işlem tesis edilmesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; kaçak su kullanımlarında uygulanacak cezaların MASKİ Tarifeler Yönetmeliği'ne uygun olarak tesis edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Konutlara İlişkin Olarak Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Aktarılmaması

İdare tarafından konutlara ilişkin olarak tahsil edilen çevre temizlik vergileri (ÇTV) ile bu vergilerin zamanında ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zamlarının Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyelerine mevzuatta belirtilen süre içinde aktarılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların ÇTV'ye tabi olduğu, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan ÇTV'nin su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılacağı, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki ÇTV'nin ise 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddede ayrıca; su ve kanalizasyon idarelerinin büyükşehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği ÇTV ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde ödeyeceği, tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktaracağı, tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden bu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemeler neticesinde; İdare tarafından tahsil edilen ÇTV'lerin ilgili belediyelere zamanında aktarılmadığı tespit edilmiştir. 31.12.2025 tarihi itibarıyla büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerine aktarılmayan ÇTV paylarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10: MASKİ Tarafından İlgili Belediyelere Aktarılmayan ÇTV Payları

Sıra No	İlgili Belediye	MASKİ Tarafından İlgili Belediyeye Aktarılmayan ÇTV Payı (TL)
1	Malatya Büyükşehir Belediyesi	25.711.918,98
2	Battalgazi Belediyesi	62.804.433,01
3	Yeşilyurt Belediyesi	74.861.159,15
4	Akçadağ Belediyesi	3.110.045,28
5	Arapgir Belediyesi	1.560.552,49
6	Arguvan Belediyesi	419.651,13
7	Darende Belediyesi	4.478.139,56
8	Doğanyol Belediyesi	611.044,64
9	Doğanşehir Belediyesi	6.549.218,25
10	Hekimhan Belediyesi	1.590.615,58
11	Kale Belediyesi	661.246,17
12	Kuluncak Belediyesi	181.027,32
13	Pütürge Belediyesi	639.876,61
14	Yazıhan Belediyesi	1.705.756,80
TOPLAM		**184.884.684,97**

İdare cevabında; tahsil edilen ÇTV paylarının ilgili belediyelere aktarılmasına yönelik olarak, Yazıhan Belediyesinin alacağından 15.01.2026 tarihinde 1.112.916,38 TL tutarındaki sondaj çalışması bedelinin mahsup edildiği belirtilmiştir. Ayrıca, Yeşilyurt Belediyesine 23.03.2026 tarihinde 3.500.000,00 TL nakit ödeme yapıldığı ve 19.087.327,37 TL tutarındaki yağmursuyu imalat bedelinin mahsup edildiği ifade edilmiştir. Battalgazi Belediyesine ise 13.05.2026 tarihinde 3.000.000,00 TL ve 15.05.2026 tarihinde 3.500.000,00 TL olmak üzere toplam 6.500.000,00 TL nakit ödeme yapıldığı, ayrıca 15.637.587,45 TL tutarındaki yağmursuyu imalat bedelinin mahsup edildiği belirtilmiştir. ÇTV paylarının ilgili belediyelere aktarılmasına İdarenin nakit imkanları ölçüsünde devam edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdarenin ek bir mali yükle karşılaşmasını önlemeyi teminen konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği ÇTV ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının ilgili büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerine mevzuatta belirtilen süreler içinde aktarması gerekmektedir.

BULGU 6: Su Tesisleri ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

MASKİ Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen içme suyu şebekesi ve atık su kanal şebekesi yapım, yenileme ve tamirat işleri için yapılan harcamalara karşılık olarak su tesisleri ve kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının tahakkuk ve tahsilatının tam ve düzenli olarak yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Kanalizasyon harcamalarına katılma payı" başlıklı 87'nci maddesinde; *"Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır:*

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır." denilmektedir.

Aynı Kanun'un "Su tesisleri harcamalarına katılma payı" başlıklı 88'inci maddesinde; *"Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır:*

a) Yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır." denilmektedir.

Aynı Kanun'un "Payların hesaplanması" başlıklı 89 ile "Payların tahakkuk şekli" başlıklı 94'üncü maddeleri ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 7, 92 ve 94'üncü maddelerinde katılma paylarının tahakkuku ve tahsiline ilişkin usuller belirlenmiştir.

Söz konusu Kanun'un 89 ile 93'üncü maddeleri arasındaki hükümlere göre su tesisleri ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamını kapsamaktadır. İlgili maddelerde hesaplanan katılma payları toplamının, hizmetler tamamlanıp kullanıma sunulduktan sonra ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilerek ilan edilmesi ve mükelleflere tebligat yapılarak bildirilmesi gerektiği, harcamalara katılma paylarının, ilgili gayrimenkulün emlak vergisi değerinin % 2'sini aşamayacağı belirtilmiştir.

Bu düzenlemeler, belediyelerin su ve kanalizasyon altyapı hizmetlerinin maliyetlerini, hizmetlerden doğrudan yararlanan gayrimenkul sahiplerinden tahsil ederek karşılamasını amaçlamaktadır.

Yapılan incelemede, Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından içme suyu şebekesi, atık su kanal şebekesi, arıtma tesisi ve su deposu yapımının gerçekleştirildiği ve bu tesislerin, gayrimenkul sahiplerinin kullanımına sunulduğu; ancak yapılan giderlerle ilgili olarak pay sahiplerine düşen kısımların tahakkuk ettirilerek tahsili için gereken tedbirlerin alınmadığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında; payların hesaplanmasında kullanılan mahalle, cadde ve sokak bilgilerindeki sorunlar ile eksik bilgilere dayanılarak yapılan tahakkuk ve tahsilatlar nedeniyle aboneler tarafından İdare aleyhine açılan davalar gibi çeşitli problemlere rağmen, geçmiş dönemlere ait katılım paylarında kısmi tahsilatların sağlandığı; 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sonucunda abone sayısının yaklaşık üçte birine tekabül eden bağımsız bölümlerin hasar görmesi ve altyapının kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle maddi ve manevi zarara uğrayan vatandaşlardan söz konusu payların tahsilinde aksaklıklar yaşandığı, sürecin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yeniden başlatılacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu payların takip ve tahsiline ilişkin sürecin henüz tamamlanmadığı, önceki yıllara ait Sayıştay Raporlarında da bulgu konusu yapılan hususun devam ettiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, anılan tesislerin yapımı, yenilenmesi ve tamiratı için yapılan giderlerin hesaplanarak bunlardan faydalananlara, harcamalara katılma payı olarak tahakkuk ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Su ve Atıksu Tarifelerinin, Maliyetlerin Esas Alınarak Belirlenmemesi

MASKİ tarafından belirlenen su ve atık su tarifelerinin, mevzuata uygun olarak maliyetleri karşılayacak şekilde belirlenmediği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un ek 5'inci maddesiyle Kanun'un, diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesiyle; Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların

boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılması; bu tarifelerin tespitinde yönetim ve işletme giderleri, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ile bir kâr oranının esas alınması ve tarifelerin tespiti ve tahsilat ile ilgili usul ve esasların bir yönetmelik ile belirlenmesi hüküm altına alınmıştır.

Bu hükme istinaden MASKİ Tarifeler Yönetmeliği yürürlüğe konulmuş; Yönetmelik'in "Tarifenin Esasları" başlıklı 9'uncu maddesinde; su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılması tarifesinin belirlenmesinde rol oynayan en önemli faktörün yönetim ve işletme giderleri olduğu ifade edilmiş; maddenin devamında enerji ve malzeme giderleri, personel giderleri, çeşitli masraflar, amortismanlar başlıkları altında gider kalemlerine ilişkin detaylara yer verilmiş, amortismanlarla karşılanmayan yatırım kredilerinin yıllık anapara ve faiz miktarının, tesislerin iyileştirilmesi ile aktifleştirilmeyen büyütme ve onarım giderlerinin ve belli bir kâr oranının, tarife hesabına dâhil edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 11'inci maddesiyle; Bütün abone türlerine ait su satış gelirlerinin, 9'uncu maddede belirtilen yönetim ve işletme giderleri ile %10'dan aşağı olmayacak şekilde belirlenecek kârı sağlayabilecek seviyede olması esas tutulmuştur.

Buna göre Kamu İdaresince tespit edilen su ve atıksu tarifelerinin, sunulan hizmetlerin sürdürülebilirliği için yönetim ve işletme giderleri ile belli bir kâr oranını (Minimum %10) ihtiva etmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından belirlenen tarifelerin, yönetim ve işletme maliyetleri ile bu maliyetlerin %10'u oranındaki kârı karşılamadığı anlaşılmıştır.

İdare cevabında; MASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesi çerçevesinde su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına ilişkin maliyet cetvelinin hazırlandığı ifade edilmiştir. Ancak İdarenin cevap ekinde gönderdiği söz konusu maliyet cetveli 31.12.2025 tarihi itibarıyla hazırlanmış olup 2025 yılında uygulanan tarifelere esas olmamıştır.

Bu durumda mevcut tarifeler, mevzuata aykırılık teşkil etmekte ve İdarenin kaliteli, nitelikli ve sürdürülebilir bir hizmet sunmasını sekteye uğratmaktadır. Dolayısıyla tarifelerin mevzuata uygun olarak belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: İdare Tarafından Tesis Edilen Abonelik Türlerinde ve Abonelere Uygulanan Tarifelerde Hatalı Uygulamaların Bulunması

İdare tarafından tesis edilen bazı abonelik türlerinin ve bu abonelere uygulanan tarifelerin, MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nde yer alan düzenlemelere uygun olarak belirlenmediği ve uygulamada hatalı işlemler bulunduğu görülmüştür.

MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone türleri" başlıklı 7'nci maddesinde her bir abonelik türünün kapsamı ve hangi kullanım şekillerini içerdiği düzenlenmiştir. Aynı Yönetmelik'in "Tarifenin esasları" başlıklı 10'uncu maddesinde ise, abone türlerine göre uygulanacak tarifelerin belirlenmesinde esas alınacak hususlar hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca Yönetmelik'in "Tarife ve tarife çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesinde, tarifelerin olabildiğince gerçek değerlere dayanması ve uygulamada eşitliğin sağlanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Ancak yapılan incelemelerde, İdare tarafından tesis edilen abonelik türlerinde ve abonelere uygulanan tarifelerde MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nde yer alan düzenlemelere uygun olmayan aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

a) Fabrika Aboneliği Tesis Edilmesi Gereken Abonelere Ticarethane Aboneliği Tesis Edilmesi

İdare tarafından tesis edilen bazı aboneliklerde, fiilî kullanım şekli ve faaliyet konuları itibarıyla fabrika aboneliği kapsamında değerlendirilmesi gereken abonelere ticarethane tarifesinin uygulandığı görülmüştür.

MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone türleri" başlıklı 7'nci maddesinde, fabrika aboneliği; hammadde üreten veya şekil, nitelik, nicelik değiştirerek seri olarak mamul veya yarı mamul madde üreten özel veya kamu fabrikalarına ait abonelikler olarak tanımlanmıştır. Aynı maddede ticarethane aboneliği ise; gelir amacıyla çalıştırılan oteller, yazıhaneler, özel hastaneler, özel bankalar, özel okul ve özel dershaneler, özel yurtlar, pansiyonlar, kreşler, rehabilitasyon merkezleri ve benzeri yerler ile umumi ve iş hanlarına ait tuvaletler, mülkiyeti belediyeye ait olup kiraya verilen yerler dâhil olmak üzere mal ve hizmet (özel eğitim hizmeti veren kurumlar dâhil) üreten işyerlerine ait abonelikler olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca Yönetmelik'in "Tarifenin esasları" başlıklı 10'uncu maddesinde; ticarethane aboneliklerinin konut mesken su tarifesinin 3 katı, fabrika aboneliklerinin ise konut mesken su tarifesinin 6 katı üzerinden ücretlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde, üretim faaliyeti yürüttüğü, hammadde işlediği ve seri üretim yaptığı tespit edilen bazı abonelerin, fabrika aboneliği kapsamında değerlendirilmesi gerekirken ticarethane aboneliği tesis edilerek bu abonelere ticarethane tarifesinin uygulandığı belirlenmiştir.

Bu çerçevede, fabrika tarifesine tabi olması gereken bir aboneliğe ticarethane tarifesinin uygulanması sonucunda, fabrika tarifesine kıyasla daha düşük bedel üzerinden tahakkuk yapılmakta; bu uygulama nedeniyle İdarenin gelir kaybına uğradığı değerlendirilmektedir.

b) Ticarethane Aboneliği Tesis Edilmesi Gereken Abonelere Dernek–Vakıf–Siyasi Parti Aboneliği ile Dernek–Vakıf–Siyasi Parti (Kamu Yararına Hizmet Veren) Aboneliği Tesis Edilmesi

İdare tarafından tesis edilen bazı aboneliklerde, dernek ve vakıflara ait yurt, okul ve benzeri ticari faaliyet yürütülen işletmelere, fiilî kullanım ve faaliyet niteliği dikkate alınmaksızın dernek–vakıf–siyasi parti aboneliği ile dernek–vakıf–siyasi parti (kamu yararına hizmet veren) aboneliği tesis edildiği belirlenmiştir.

MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone türleri" başlıklı 7'nci maddesinde, dernek–vakıf–siyasi parti aboneliği; siyasi partilere, basın kuruluşlarına, derneklere, vakıflara, kooperatiflere, birliklere, odalar ve borsalara ait idari binalar için tesis edilen abonelikler olarak tanımlanmıştır. Aynı maddede dernek–vakıf–siyasi parti (kamu yararına hizmet veren) aboneliği ise, derneklerin ve vakıfların iktisadi işletmeleri hariç olmak üzere, kuruluş tüzüklerinde hayır amacına yönelik faaliyet gösterdiklerine dair belgeleri bulunan binalarına verilen ve ayrıca hizmet alanı içindeki şehir, kasaba ve köylerde kurulan kermes, sergi, fuar, sirk, panayır ve benzeri yerlere faaliyet süresince verilen abonelikler olarak düzenlenmiştir.

Anılan maddede ticarethane aboneliği; gelir amacıyla çalıştırılan oteller, yazıhaneler, özel hastaneler, özel bankalar, özel okul ve özel dershaneler, özel yurtlar, pansiyonlar, kreşler, rehabilitasyon merkezleri ve benzeri yerler ile umumi ve iş hanlarına ait tuvaletler, mülkiyeti belediyeye ait olup kiraya verilen yerler dahil olmak üzere mal ve hizmet (özel eğitim hizmeti veren kurumlar dâhil) üreten işyerlerine ait abonelikler olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in "Tarifenin esasları" başlıklı 10'uncu maddesinde; ticarethane aboneliklerinin konut mesken su tarifesinin 3 katı üzerinden ücretlendirileceği, dernek–vakıf–siyasi parti aboneliklerinin ise konut mesken su tarifesinin 1,5 katı üzerinden, dernek–vakıf–siyasi parti (kamu yararına hizmet veren) aboneliklerinin ise konut mesken su tarifesi üzerinden %50 indirimli olarak ücretlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu tanımlar birlikte değerlendirildiğinde; dernek ve vakıflara ait olmakla birlikte özel okul, özel yurt ve benzeri işletmelerin, Yönetmelik'te ticarethane aboneliği kapsamında sayıldığı, bu tür yerlerin dernek–vakıf–siyasi parti veya dernek–vakıf–siyasi parti (kamu yararına hizmet veren) aboneliği kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemelerde, ticarethane aboneliği kapsamında tanımlanan özel okul, özel yurt ve benzeri işletmelere ticarethane aboneliği tesis edilmesi gerekirken, dernek–vakıf–siyasi parti veya dernek–vakıf–siyasi parti (kamu yararına hizmet veren) aboneliği tesis edilerek bu abonelere daha düşük tarifelerin uygulandığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında; Dernek–Vakıf–Siyasi Parti Aboneliği ile Dernek–Vakıf–Siyasi Parti (Kamu Yararına Hizmet Veren) tarifesinden yararlanan tüm abonelere ilişkin kayıt, arşiv ve saha araştırmalarının yapıldığı, bu kapsamda tarife uygulaması yönünden revize edilmesi gereken aboneliklerin düzeltildiği ifade edilmiştir. Ancak İdare tarafından gönderilen listede özel okul, özel yurt ve benzeri şekilde faaliyet gösterilen alanların aboneliklerinin bazılarının düzeltilmediği görülmüştür.

Bu kapsamda, ticarethane tarifesine tabi olması gereken bir işletmeye dernek, vakıf veya siyasi parti (kamu yararına hizmet verenler dâhil) tarifesinin uygulanması sonucunda, ticarethane tarifesine göre daha düşük bedel üzerinden tahakkuk yapılmakta; bu uygulama nedeniyle İdarenin gelir kaybına uğradığı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Hat Bakım Bedelinin Abonelerden Eşit Olarak Tahsil Edilmemesi

İdare tarafından abonelere tahakkuk ettirilen hat bakım bedelinin, sayaçların çeşitli nedenlerle okunamaması durumunda bazı abonelerden alınmadığı veya diğer abonelere göre farklı tutarlarda tahsil edildiği görülmüştür.

MASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Tarife ve tarife çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesinde tarifelerin uygulanmasında eşitliğin sağlanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Tarifenin esasları" başlıklı 10'uncu maddesinin altıncı fıkrasında ise; su faturalarına, Genel Kurul tarafından belirlenen hat bakım bedelinin bütün abonelere yıllık veya okuma dönem sayılarına göre eşit şekilde yansıtılacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, Yönetmelik'in "Hat bakım bedeli" başlıklı 25'inci maddesinde; hat bakım bedelinin sayaç satın alma bedellerinin yıllık amortismanı, periyodik sayaç değişimleri için yapılan harcamalar ile sayaç bakım giderlerini kapsayacak şekilde tespit edileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise, 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu gereğince hazırlanmış Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği gereği, 10 (on) yılını dolduran sayaçların MASKİ tarafından ücretsiz olarak değiştirileceği hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeler, hat bakım bedelinin sayaçlara ilişkin bakım, yenileme ve işletme maliyetlerinin karşılanmasına yönelik olarak tüm abonelerden tahsil edilmesi gereken ortak bir bedel olduğunu ortaya koymaktadır.

Yapılan incelemelerde, 2025 yılı için aylık 7 TL + KDV olarak belirlenen hat bakım bedelinin, sayaçların yerinde okunamaması, aboneye ulaşılamaması veya benzeri fiilî nedenlerle özellikle kırsal alanlarda bulunan bazı abonelere tahakkuk ettirilmediği ya da eksik tahakkuk ettirildiği tespit edilmiştir. Buna karşılık, sayaçları düzenli olarak okunabilen diğer abonelerden söz konusu bedelin tam olarak tahsil edildiği görülmüştür.

İdare cevabında; hat bakım bedellerinin abonelerden eşit tutarlarda tahsil edilmesini teminen, tahakkukun yapıldığı aydan önce okunmayan dönemlerin de dikkate alınarak hesaplama yapılması yönünde işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, çeşitli sebeplerle sayaç okunamaması gerekçesiyle hat bakım bedelinin bazı abonelerden tahsil edilmemesi veya eksik tahsil edilmesi sonucunda, aynı hizmetten yararlanan aboneler arasında eşitsiz bir durum oluştuğu, tarife uygulamalarında eşitlik ilkesinin zedelendiği ve İdarenin gelirlerinde azalmaya sebebiyet verildiği değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Yapım İşlerine Ait Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerine ait bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde bazı uygulamaların, Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ne uygun olmadığı görülmüştür.

a) Koasürans Uygulanmaması Gereken Teminatlara Koasürans Uygulanması

İdare tarafından yürütülen yapım işleri için yükleniciler tarafından yaptırılan bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde, koasürans uygulanmaması gereken riskler için koasürans uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde; yapım işlerinde yüklenicinin ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak iş yerlerindeki her türlü araç, gereç ve malzemenin oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırılmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; sigorta poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2, deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının azami %20 olduğu ve bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; yapım işi ihalelerine ilişkin bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde, kaza hasar hizmeti, sabotaj, kötü niyetli hareketler, grev, lokavt, halk hareketleri, yanardağ püskürtmesi, her türlü çökme ve fırtına gibi koasürans uygulanmaması gereken risk unsurları için koasürans uygulaması yapıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu sigortanın temel amacı yükleniciyi korumak ve işin zamanında yapılmasını temin ederek kamu kaynağının kullanımında etkinliği sağlamaktır. Koasürans uygulanmaması gereken riskler için koasürans uygulanması yüklenicinin nihai sorumluluğunu ortadan kaldırmamakla birlikte, bu amaç ve yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümleri kapsamında hareket edilmesi hem kamu hizmetinin sürekliliğini sağlayacak hem de risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafları önleyecektir.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yapım işlerine ait bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinin mevzuatta belirtilen şekilde düzenlenmesi ve deprem, sel, su baskını, toprak kayması ile terör riskleri dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaması gerekmektedir.

b) Sigorta Poliçe Tutarlarının İş Artışı ve Fiyat Farkı Ödemelerinde Güncellenmemesi

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerinde, iş artışı yapılması ve fiyat farkı ödenmesi nedeniyle ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerindeki sigorta bedelini aştığı durumlarda, sigorta bedellerinin zeyilname ile artırılmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde; yapım işlerinde yüklenicinin, işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırmak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasında; sigortaya esas alınacak bedellerin, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedeller olduğu belirtilmiştir. Aynı fıkrada, ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından ihale edilen ve aşağıdaki listede yer alan yapım işlerinde iş artışı yapılması ve/veya fiyat farkı ödenmesi suretiyle ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının poliçedeki sigorta bedelini aştığı durumlarda zeyilname düzenlenerek sigorta bedelinin artırılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 11: Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçe Tutarı Güncellenmeyen Yapım İşleri

Sıra No	İşin Adı	Sözleşme Tutarı (TL) (A)	Toplam İş Artışı Tutarı (TL) (B)	Ödenen Fiyat Farkı Tutarı (TL) (C)	Alınması Gereken All Risk Sigortası Tutarı (TL) (D)=(A+B+C)	Alınan Son Güncel All-Risk Sigorta Poliçesi Tutarı (TL) (E)	Eksik All-Risk Sigorta Poliçesi Tutarı (TL) (F)=(D)-(E)
1	Akçadağ İlçesi Muhtelif Mahallelerinde İçme Suyu ve Kanalizasyon Yapım İşi	74.127.260	0,00	709.502,22	74.836.762,22	74.127.260,00	709.502,22

2	Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Küçük Sanayi Sitesi İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi	43.365.000,00	2.646.845,28	4.324.999,64	50.336.844,92	50.000.000,00	336.844,92
3	Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Muhtelif Mahallelerde İçmesuyu İnşaatı Yapım İşi	350.999.157,52	0,00	567.057,01	350.999.157,52	351.566.214,53	567.057,01
4	Merkez İlçeler Muhtelif Kanalizasyon Hattı İnşaatı Yapım İşi	72.665.800,00	0,00	2.982.448,81	75.648.248,81	72.665.800,00	2.982.448,81
5	Malatya İli Muhtelif Yerleşimlerin İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi 3.Etap 2.Kısım	97.898.900,00	0,00	6.312.736,55	104.211.636,60	97.898.900,00	6.312.736,60
6	Malatya İli Muhtelif Yerleşimlerin İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi 3.Etap 1.Kısım Ek	45.983.100,00	0,00	266.252,07	46.249.352,07	45.983.100,00	266.252,07
7	Çelik Konstrüksiyon Malzeme Deposu Yapımı ve Mevcut Depoların Bakım ve Onarımının Yapılması İşi	9.465.906,83	1.324.227,31	550.288,22	11.340.422,40	11.340.013,36	408,76
8	Doğanşehir, Akçadağ, Battalgazi, Yeşilyurt, Darende ve Yazıhan İçmesuyu Depo ve İsale Hattı Rehabilitasyonu Yapım İşi	183.071.100	0,00	5.460.757,67	188.531.857,67	183.071.100,00	5.460.757,67
9	Malatya İli Muhtelif Köy Evleri İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi	89.592.458,70	13.356.575,68	6.469.699,50	109.418.668,76	104.948.605,70	4.470.063,06
10	Malatya İli Muhtelif Köy Evleri İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı (2 Etap 2 Kısım) Yapım İşi	75.864.500,00	13.919.614,11	6.048.091,46	95.832.205,57	89.784.114,11	6.048.091,46

Sigorta yükümlülüğünün temel amacı, sözleşme konusu işin değer itibarıyla güvence altına alınmasıdır. İş artışı ve fiyat farkını kapsamayan bir sigorta poliçesinin bu güvenceyi tam olarak sağlayamayacağı açık olup poliçe kapsamındaki bir rizikonun gerçekleşmesi halinde idarenin olması gereken miktardan daha az tazminat almasına ve zarara uğramasına sebebiyet verebilecektir.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya

konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; fiyat farkları ve iş artışları dahil ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının poliçedeki sigorta bedelini aşması halinde zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması gerekmektedir.

BULGU 11: Yapım İşlerinde İlk İş Programının Sözleşme Ödenek Dilimlerine Aykırı Onaylanması

İdare tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde, yükleniciler tarafından sözleşmede yer alan ödenek dilimlerine uygun hazırlanmayan ilk iş programlarının İdarece onaylandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde iş programı; yüklenicinin, işin süresi ve varsa iş kısımlarına ait bitirme tarihleri ile yıllık ödeme miktarlarını da dikkate alarak, yapım işine ait iş kalemlerini/gruplarını, imalatların niteliğini, teknik özelliğini ve yapım sürelerini esas alarak aylık imalatı ve iş miktarlarını, ihzarat ödemesi öngörülen işlerde ihzaratı, yıllık ödenek dilimlerini ve bunların aylara dağılımını ayrıntılı olarak gösterdiği program olarak tanımlanmıştır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından aşağıdaki tabloda yer alan yapım işlerinde, yükleniciler tarafından sözleşmede belirlenen yıllık ödenek dilimlerine uygun hazırlanmayan ilk iş programlarının İdarece onaylandığı tespit edilmiştir. Söz konusu işlerde sözleşmede yer alan ödenek yüzde ve tutarları ile İdarece onaylanan ilk iş programındaki ödenek yüzde ve tutarları birbirinden farklılaşmış; bu suretle ödenek dilimlerinin bir kısmı sonraki yıllara aktarılmıştır.

Tablo 12: İlk İş Programının Sözleşme Ödenek Dilimlerine Aykırı Olan Yapım İşleri

Sıra No	İhale Kayıt No	İşin Adı	Sözleşme Tutarı (TL)	Yıl	Sözleşmeye Göre Ödeneklerin		İdare Tarafından Onaylanan İlk İş Programına Göre Ödeneklerin	
					Yüzdesi	Tutarı (TL)	Yüzdesi	Tutarı (TL)
1	2024/1642864	Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Küçük Sanayi Sitesi İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi	43.365.000,00	2024	10,00	4.336.500,00	0,00	0,00
				2025	90,00	39.028.500,00	100,00	43.365.000,00
2	2025/430175	Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Muhtelif Mahallelerde İçmesuyu İnşaatı Yapım İşi	350.999.157,52	2025	60,00	210.599.494,51	36,40	127.712.946,47
				2026	40,00	140.399.663,01	63,60	223.286.211,11
3	2025/1131692	Malatya İli Muhtelif Yerleşimlerin İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi 3.Etap 1.Kısım Ek	45.983.100,00	2025	50,00	22.991.550,00	29,60	13.624.622,22
				2026	50,00	22.991.550,00	70,40	32.358.477,78
4	2024/1556681	Doğanşehir, Akçadağ, Battalgazi, Yeşilyurt, Darende ve Yazıhan İçmesuyu Depo ve İsale Hatları Rehabilitasyonu Yapım İşi	183.071.100,00	2024	10,00	18.307.110	0,00	0,00
				2025	60,00	109.842.660	71,00	130.063.918,23
				2026	30,00	54.921.330	29,00	53.007.181,77
5	2024/852047	Malatya İli Kuluncak İlçesi Sarıca İsale Hattı İnşaatı Yapım İşi	196.210.910,00	2024	50,00	98.105.455	16,39	32.154.965,18
				2025	50,00	98.105.455	83,61	164.055.944,82
6	2025/1459704	Malatya İli Muhtelif Yerleşimlerin İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı 3 Etap 2 Kısım Ek Yapım İşi	68.948.830,00	2025	30,00	20.684.649,00	22,05	15.204.100,97
				2026	70,00	48.264.181,00	77,95	53.744.729,03

İş programı, yüklenicinin sözleşme kapsamında yapacağı imalatlara ilişkin kapsamlı yol haritası niteliğinde olup sözleşmedeki ödeme şartlarına uygun biçimde hazırlanması zorunludur. Ödenek dilimlerinin gerekçesiz olarak değiştirilmesi, bir yılın ödeneğinin sonraki yıla aktarılmasına yol açmakta; bu durum fiyat farkı ödemelerinin artmasına ve idarenin daha yüksek maliyete katlanmasına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, ihaleye teklif veren isteklilerin sözleşmede yer alan ödenek dilimlerini esas alarak teklif verdikleri göz önüne alındığında, söz konusu değişikliğin teklif aşamasında bilinmesi halinde tekliflerin farklılaşabileceği açıktır. Bu itibarla gerçekleştirilen işlemler ihalenin temel ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya

konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yapım işlerinin sözleşmelerinde yer alan yıllık ödenek yüzde ve miktarlarının gerçekçi olarak belirlenmesi ve yükleniciler tarafından ilk iş programlarının sözleşmelerde belirtilen ödenek dilimlerine uygun şekilde idarenin onayına sunulması gerekmektedir.

BULGU 12: Yükleniciler Tarafından İş Programları ve Revize İş Programlarının İdareye Süresinde Teslim Edilmemesi

İdare tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde, yükleniciler tarafından ilk iş programlarının ve revize iş programlarının sözleşmede belirlenen süreler içinde İdareye sunulmadığı görülmüştür.

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme'nin "İş programı" başlıklı 12'nci maddesinde; yüklenicinin iş programını yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde, sözleşme bedeli üzerinden imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım süreleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, gün bazında yapılması gereken iş tutarlarını hesaplayarak, ödeneklerin yıllara göre dağılım esasları ile varsa işin kısımları ile bitirme tarihlerini de dikkate alarak idarece verilen örneklere uygun olarak hazırlayacağı ve programı en az dört nüsha hazırlanarak onaylanmak üzere idareye teslim edeceği belirtilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş programı" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında ise; yüklenicinin, yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde, idarece verilen örneklere, sözleşmedeki ödeme şartlarına ve imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım sürelerine uygun bir iş programını hazırlayarak onaylanmak üzere idareye teslim edeceği; süresinde teslim edilen iş programının idarece uygun bulunmaması halinde uygun bulunmama gerekçelerinin yükleniciye bildirilerek bir defaya mahsus olmak üzere ceza uygulamaksızın beş gün süre verileceği; belirtilen süreler içerisinde iş programının sunulmaması veya teslim edilen iş programının idarece uygun bulunmaması durumunda ise gecikilen her gün için işin süresinde bitirilememesi haline ilişkin olarak sözleşmede öngörülen günlük gecikme cezasının %10'u oranında ceza uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin yedinci fıkrasında; işte idarece onaylanan bir süre uzatımı olması, iş artışı/eksilişi yapılması, ödenek dilim değişikliği yapılması, idarenin izniyle havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı dönemde çalışılması, yeni fiyat tespiti yapılması gibi durumlarda ve

idarece gerekli görülmesi kaydıyla yüklenicinin bu hususun kendisine tebliği tarihinden başlamak üzere yedi gün içinde revize iş programı düzenleyerek idarenin onayına sunmak zorunda olduğu; revize iş programının süresinde teslim edilmemesi veya sunulan iş programının idarece uygun bulunmaması durumunda birinci fıkradaki hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde yükleniciler tarafından ilk iş programlarının yer teslim tarihinden itibaren on beş günlük süre içinde İdareye teslim edilmediği, bazı yapım işlerinde ise İdarece onaylanan bir süre uzatımı olması, iş artışı/eksilişi yapılması, ödenek dilim değişikliği yapılması, İdarenin izniyle havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı dönemde çalışılması, yeni fiyat tespiti yapılması gibi revize iş programı düzenlenmesini gerektiren durumların ortaya çıkmasına rağmen yüklenicilerin yedi günlük süre içinde revize iş programını İdareye sunmadığı tespit edilmiştir.

İş programları, yüklenicinin sözleşme kapsamında yapacağı imalatlara ilişkin kapsamlı yol haritası niteliğinde olup yüklenicinin taahhüdünü yerine getirip getirmediği bu programlar üzerinden ölçülmektedir. İş programlarının süresinde sunulmaması nedeniyle cezai müeyyide uygulanmaması, hem yüklenicinin sözleşme yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesini temin etmeye yönelik caydırıcı işlevi ortadan kaldırmakta hem de idare geliri niteliği taşıyan bu ceza tutarlarının tahsil edilememesine yol açmaktadır.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından yürütülen yapım işlerinde, ilk iş programları ve revize iş programlarının yükleniciler tarafından İdareye süresinde teslim edilmemesi, süresinde teslim edilmeyen iş programları için ise mevzuatta öngörülen müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 13: Yapım İşlerinde Yeni Birim Fiyatların Mevzuata Uygun Olarak Belirlenmemesi

Yapım işlerinde sözleşmenin uygulanması sırasında, proje değişikliği nedeniyle ortaya çıkan yeni iş kalemlerinin bedellerinin ödenmesi amacıyla yeni birim fiyat tespiti yapılırken, ilgili mevzuatta öngörülen usullere uyulmadığı görülmüştür.

a) Uygulama Ayına Ait Yerel Rayiçler Kullanılarak Yapılan Yeni Birim Fiyat Tespitinde Ticaret ve/veya Sanayi Odasından Onay Alınmaması

İdare tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinin sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek bulunan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılan uygulama ayına ait yerel rayiçlerin, ilgili ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılmadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında idarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçlerin kullanılabileceği ifade edilmiştir.

Oda Muamelat Yönetmeliği'nin "Faturaların rayice uygunluğunun onayı" başlıklı 38'inci maddesinde; faturaların rayice uygunluğunun onayının, faturaya konu mal veya hizmetle iştigal eden en az üç işletmeden belgelendirilmek suretiyle alınacak fiyatların ortalaması veya alınan fiyatlardan birbirine en yakın olanlar dikkate alınarak yapılacağı, onay işleminin fatura asılları üzerine yapılacağı, faturaların tasdikinin satış yapan ve faturayı düzenleyen satıcının bulunduğu yer odası veya şubesi tarafından yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, uygulama ayına ait yerel rayiçler kullanılarak yapılan yeni birim fiyat tespitinde konuya ilişkin mal veya hizmetle iştigal eden en az üç işletmeden alınacak fiyatların faturalarının güncel rayice uygun olup olmadığının onayının, faturayı düzenleyen satıcının bulunduğu yer odasınca faturaların asılları üzerine yapılması gerekmektedir.

Ticaret ve/veya sanayi odasınca rayicin onay işlemi yeni birim fiyatın bir geçerlilik şartı olup ticaret veya sanayi odasınca onaylanmamış rayiçlerin kullanılma imkânı bulunmamaktadır. Zira ilgili odalarca yapılacak onay işlemi; rayicin yer ve zaman itibarıyla piyasa değerlerini yansıttığını tevsik eden bir işlem olduğu gibi belirlenen rayicin yeni birim fiyata dayanak teşkil etmesi açısından da geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda yer alan yeni birim fiyat tespitleri sırasında uygulama ayına ait yerel rayiçler kullanıldığı, ancak söz konusu rayiçlere dayanak olan faturaların ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13: Ticaret ve/veya Sanayi Odasından Onay Alınmadan Tespit Edilen Yeni Birim Fiyatlar

Sıra No	İKN	İhale Adı	Yeni Birim Fiyat Poz No	Yeni Birim Fiyat Adı
1	2024/980782	Malatya İli Doğanşehir İlçesi Merkez Kanalizasyon Kollektör Hattı Yenileme Yapım İşi	ÖZEL POZ.1	Polietilen baca kaynağı
2	2024/840627	Malatya İli Muhtelif Köy Evleri İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı (2. Etap 2. Kısım) Yapım İşi	YBR.09	Q180 mm PE100 PN10 boru ile içmesuyu ile şebeke hattı döşenmesi
			YBR.10	Q180 mm PE100 PN16 boru ile içmesuyu ile şebeke hattı döşenmesi
			YBR.11	Q180 mm PE100 PN20 boru ile içmesuyu ile şebeke hattı döşenmesi

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek bulunan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında uygulama ayına ait yerel rayiçler kullanılırsa, faturaların ve rayiçlerin ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılması gerekmektedir.

b) Yeni Birim Fiyat Tespitinde Miktarın Belirlenmemesi Dolayısıyla Revize Birim Fiyat Uygulanamaması

Yeni birim fiyat tespiti yapılan bazı iş kalemlerinde, iş kalemi miktarlarının belirlenmemesi nedeniyle bu iş kalemleri için revize birim fiyat uygulanamadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Yapım işlerinde iş kalemi miktarının değişmesi" başlıklı 52'nci maddesinin birinci fıkrası ile Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin eki Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme'nin "Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belli olmayan işlere ait birim fiyat tespiti ile iş kalemi miktarının değişmesi" başlıklı 28'inci maddesine ait 24.1 no'lu dipnotunda; yeni fiyatla sözleşmeye dahil edilen iş kalemi için yeni fiyat oluşturulurken projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan iş kalemi miktarında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin %1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyatın Genel Tebliğ ve Tip Sözleşme'de belirtilen formüle göre revize edileceği ve bu iş kaleminin yüzde yirmi artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılacağı ifade edilmiştir.

Revize birim fiyat hesabı R = F x [1 – (A x F) / S] formülü ile yapılmakta olup formülde; S sözleşme bedelini (TL), F iş kaleminin birim fiyatını (TL/….), A iş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarını (adet, mt, m² vb.) ve R ise revize birim fiyatı (TL/….) ifade etmektedir. İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarını (A) bulabilmek için iş kaleminin başlangıçtaki miktarının bilinmesi gerekmektedir. Sözleşmede yer alan bir iş kalemi için belirlenen miktar birim fiyat cetvelinde yer aldığından sözleşmede yer alan miktar üzerinden fiyat revize edilebilmektedir. Yeni birim fiyat tespiti yapılan iş kaleminde ise sözleşme miktarı belirlenmediğinden, yeni birim fiyat belirlenirken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı tespit edilmeli ve İdare tarafından onaylanan iş kalemi miktarı üzerinden fiyat revize edilmelidir.

Yapılan incelemede, 2023/471330 İKN'li "Malatya İlinde 6 Şubat Depremi Nedeniyle İhtiyaç Duyulan İçmesuyu Hatlarının Yapım İşi" ve 2024/1642864 İKN'li "Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Küçük Sanayi Sitesi İçmesuyu ve Kanalizasyon Hattı Yapım İşi"nde, yeni birim fiyat tespiti yapılan iş kalemlerinde sözleşme miktarlarının belirlenmediği tespit edilmiştir.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yeni birim fiyat tespiti aşamasında iş kalemi miktarlarının belirlenmemesi nedeniyle revize birim fiyat uygulamasının yapılamaması ve buna bağlı olarak fazla ödeme riski oluşması söz konusu olduğundan, yeni birim fiyat tespiti yapılan iş kalemlerine ilişkin miktarların projeye uygun şekilde tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Yapım İşlerinde Kazıların Şevli veya İksalı Yapılmaması

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerinde, zemin durumuna ve iş güvenliği gerekliliklerine göre şevli veya iksalı olarak yapılması gereken kazıların bu kurallara uygun biçimde gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde işyeri ve çevresindeki bölgede yeterli güvenlik önleminin alınmaması sebebiyle doğabilecek hasar ve zararın ödenmesinden yüklenicinin sorumlu olduğu, yüklenicinin kazaların, zarar ve kayıpların meydana gelmesini önlemek amacıyla gerekli bütün tedbirleri almak ve yapı denetim görevlileri tarafından kaza, zarar ve kayıp ihtimallerini azaltmak için verilecek talimatlara uymak zorunda olduğu belirtilmiştir. Aynı

madde uyarınca, gerek yapı denetim görevlileri tarafından istenen gerekse yüklenicinin kendi inisiyatifiyle uyguladığı güvenlik ve koruma önlemlerine ilişkin giderlerin tümünün yükleniciye ait olduğu hüküm altına alınmıştır.

İhale dokümanı kapsamında yer alan birim fiyat tariflerinde; hendek kazısının derinlik, genişlik vb. özelliklerine göre iksalı veya şevli yapılacağı açıkça düzenlenmiş; iş güvenliği dikkate alınarak kazının iksalı ya da şevli yapılmasından yüklenicinin sorumlu olduğu belirtilmiştir. İdarenin yapım işlerine ilişkin teknik şartnamelerinde de kazıların şevli veya iksalı olarak gerçekleştirileceği öngörülmüştür.

Yapılan incelemede, bazı yapım işlerinin hakedişlerinin eklerinde yer alan fotoğraflar ile İdarenin altyapı yatırımlarına ilişkin kamuoyunu bilgilendirme amacıyla paylaştığı fotoğraflarda kazıların şevli veya iksalı yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kazıların şevli veya iksalı yapılmaması; zemin göçmesi, çevre yapılarına zarar verilmesi ve iş kazası gibi ciddi risklere yol açmakta, aynı zamanda ihale dokümanında yer alan hükümlere aykırılık teşkil etmektedir.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapım işlerinde zemin durumuna ve iş güvenliği gerekliliklerine göre kazıların şevli veya iksalı olarak yapılmasının sağlanması, yapı denetim görevlilerinin bu hususta denetim ve takip sorumluluklarını etkin biçimde yerine getirmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Yapım İşlerinde Hafriyat Dökümlerinin Takibinin Yapılmaması

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerinde iş kapsamında ortaya çıkan hafriyat malzemelerinin yükleniciler tarafından Malatya Büyükşehir Belediyesince belirlenen hafriyat döküm sahasına nakledilmediği ve bu durumun İdarece takibinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin “Atık taşıma ve kabul belgesi alınması” başlıklı 23'üncü maddesinde; hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenlerin, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını taşıma izni alınmış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlü olduğu

ve bunların gerekli mercilere başvurarak *"Atık Taşıma ve Kabul Belgesi"* almak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

İdarenin yapım işlerine ilişkin teknik şartnamelerinde ise yüklenici firmaların kazı artığı malzemeleri ve/veya yıkım-söküm işlerinden çıkan tüm malzemeleri sadece ilgili belediyenin gösterdiği döküm sahasına dökebileceği, her mesafedeki kazı artığı nakliyesinin ilgili imalat kalemi birim fiyatına dahil olduğu, yüklenici firmanın kazı artığı malzemeleri ilgili belediyenin gösterdiği döküm sahası haricindeki alanlara dökmesi durumunda ilgili belediye, kurum veya kuruluş tarafından yükleniciye kesilen cezaların yüklenici tarafından ödeneceği, yüklenicinin söz konusu cezaları ödememesi halinde ilgili ceza bedellerinin idarece yüklenicinin hakedişlerinden kesileceği ve ilgili belediye veya malik kurum/kuruluş tarafından İdareye ceza kesilmesi durumunda kesilen cezaların idarece yüklenici firmaya rücu ettirileceği açıkça düzenlenmiştir. Ayrıca bazı yapım işlerinin şartnamelerinde, yükleniciler tarafından hafriyat döküm fişlerinin İdareye sunulacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2025 yılına ilişkin olarak;

- Yatırım ve İnşaat Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen 21 adet yapım işinden 19'unun,
- İlçe Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen 2 adet yapım işinden tamamının,
- İçme Suyu Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen 4 adet yapım işinden 1'inin,
- Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen 1 yapım işinden tamamının,

yüklenicileri tarafından hafriyat döküm sahasına herhangi bir hafriyat malzemesinin nakledilmediği tespit edilmiştir.

Hafriyat malzemelerinin Büyükşehir Belediyesince belirlenen döküm sahalarına dökülmemesi; İdare ve yüklenici hakkında para cezaları ve durdurma kararları tesis edilmesi, ayrıca İdare aleyhine rücu ve tazmin sorumluluğu doğması risklerini beraberinde getirmektedir. Bunun yanı sıra hafriyatın kontrolsüz alanlara dökülmesi; toprak ve su kirliliğine, doğal dengenin bozulmasına, görüntü kirliliğine ve halk sağlığını olumsuz etkileyebilecek çevresel zararların oluşmasına yol açarak sürdürülebilir çevre yönetimi açısından ciddi riskler oluşturmaktadır.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, anılan mevzuat ve teknik şartname hükümleri çerçevesinde; İdare tarafından ihale edilen yapım işlerinde ortaya çıkan hafriyat malzemelerinin yükleniciler tarafından hafriyat döküm sahasına nakledilmesi ve hafriyat döküm fişleri üzerinden etkin bir kontrol ve takip mekanizmasının tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Yapım İşi İhaleleri Kapsamında Yükleniciler Tarafından Yenilenecek Zemin Kaplamalarına İlişkin AYKOME'ye Bildirim Yapılmaması

MASKİ Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinde, ihale kapsamında yürütülen altyapı çalışmaları sonrasında yenilenecek zemin kaplamalarına ilişkin olarak kazı ruhsatı alınması aşamasında Malatya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Şube Müdürlüğüne bildirimde bulunulmadığı, bu nedenle MASKİ Genel Müdürlüğü adına zemin tahrip bedeli tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

Malatya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Çalışma Yönetmeliği'nin "Teminat" başlıklı 15'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında, üstyapının ilgili kurum tarafından eski hâline getirileceğinin taahhüt edilmesi ve bu hususun Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylanması hâlinde zemin tahrip bedeli alınmayacağı, bunun yerine zemin tahrip bedeli tutarında teminat alınacağı; taahhüt edilen yenilemenin yapılmaması durumunda ise üstyapının Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılacağı, alınan teminatın gelir kaydedileceği ve Yönetmelik'in 7'nci maddesinin 11'inci fıkrasına istinaden MASKİ Genel Müdürlüğü'nden teminat bedeli alınmayacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemelerde, MASKİ Genel Müdürlüğü tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde, yükleniciler tarafından altyapı çalışmaları sonrasında ihale kapsamında yenilenecek yol, kaldırım ve benzeri zemin kaplamalarına ilişkin bilgilerin kazı ruhsatı alma aşamasında Malatya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Şube Müdürlüğüne bildirilmediği tespit edilmiştir. Bu durumun sonucunda, yükleniciler tarafından altyapı çalışmaları sonrasında ihale kapsamında yenilenecek yol, kaldırım ve benzeri zemin kaplamalarının bulunduğu mahallere ilişkin olarak, 2025 yılında AYKOME Şube Müdürlüğünce MASKİ adına 11.806.077,00 TL zemin tahrip bedeli tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususların rapor halinde düzenlenerek ilgili personele imza karşılığında tebliğ edildiği, ayrıca bulguya konu edilen hususların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, MASKİ tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinde, ihale kapsamında yenilenecek zemin kaplamalarına ilişkin bilgilerin kazı ruhsatı alınması aşamasında Malatya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Şube Müdürlüğüne eksiksiz şekilde bildirilmesini teminen gerekli idari tedbirlerin alınması ve benzer durumlarda zemin tahrip bedeli tahakkuk ettirilmesine sebebiyet verecek uygulamaların önüne geçilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Başka Bir Kamu Kurumuna Ait Altyapı Yapı İşleri İçin Kazı Ruhsatlarının MASKİ Tarafından Alınması ve Zemin Tahrip Bedellerinin MASKİ'ye Tahakkuk Ettirilmesi

Başka bir kamu kurumu tarafından yürütülen altyapı yapım işleri kapsamında gerçekleştirilen kazı çalışmalarına ilişkin kazı ruhsatlarının MASKİ tarafından alındığı ve bu kazılar nedeniyle oluşan zemin tahrip bedellerinin MASKİ adına tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

Malatya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Çalışma Yönetmeliği'nin "Alt yapı tesisi açımı ruhsat işlemleri" başlıklı 7'nci maddesinde, tüm altyapı kazılarının ruhsata tabi olduğu, kazı ruhsatı verilerek yapılan çalışmalar sonucunda meydana gelen zemin tahriplerinin bedeli karşılığında yapılacağı veya yaptırılacağı ve ruhsat harcı ile zemin tahrip bedellerinin talep sahiplerince Büyükşehir Belediyesine ödeneceği düzenlenmiştir.

Öte yandan, Yönetmelik'in "Altyapı tesis çalışmalarının yürütülmesi" başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasında; altyapı çalışmalarında yüklenici çalıştırılıyor olsa dahi, yapılan tüm iş ve işlemlerden doğan sorumluluğun ruhsat sahibine ait olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu düzenleme ile altyapı yatırımlarının doğrudan ya da yüklenici eliyle gerçekleştirilmesi arasında sorumluluk bakımından herhangi bir ayrım yapılmadığı, idari ve mali sorumluluğun ruhsat sahibi kurum üzerinde bırakıldığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Yönetmelik'in "Müeyyideler" başlıklı 13'üncü maddesinde; ruhsatsız veya mevzuata aykırı yapılan kazı çalışmalarında zemin tahrip bedellerinin katlı olarak uygulanacağı, üstyapının süresinde eski haline getirilmemesi, ruhsata aykırı çalışma yapılması, süre ve teknik şartlara uyulmaması gibi hallerde ruhsat sahibi kurum hakkında idari yaptırımlar

ve ilave bedeller uygulanacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda, kazı faaliyetlerine ilişkin cezai ve mali sonuçların da yükleniciye değil, doğrudan ruhsat sahibi kuruma yöneltileceği açıkça ortaya konulmuştur.

Yapılan incelemelerde, başka bir kamu kurumu tarafından yürütülen altyapı yapım işleri kapsamında gerçekleştirilen kazılar için kazı ruhsatı işlemlerinin MASKİ tarafından tesis edildiği ve buna bağlı olarak söz konusu kazılar nedeniyle oluşan 1.694.028,00 TL'lik zemin tahrip bedeli ile olası müeyyide risklerinin MASKİ üzerinde bırakıldığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında; ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uyulması gereken hususlara ilişkin çalışmaların rapor haline getirilerek ilgili personele tebliğ edildiği ve bulguya konu edilen uygulamaların tekrar etmemesi amacıyla gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, başka bir kamu kurumu tarafından yürütülen altyapı yapım işleri kapsamında gerçekleştirilen kazılara ilişkin ruhsatların MASKİ adına alınması ve zemin tahrip bedelleri ile buna bağlı müeyyide risklerinin MASKİ üzerinde bırakılması suretiyle, kazıyı yapan veya yaptıran kurum yerine MASKİ'nin idari ve mali yükümlülük altına sokulduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 18: Taşıt Kiralanmasını İçeren Hizmet Alımlarının Akaryakıt Dahil Gerçekleştirilmesi

İdare tarafından yapılan ve taşıt kiralanmasını içeren hizmet alımlarının bazılarının akaryakıt dahil gerçekleştirildiği görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Kanunun şümulü" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri tarafından kullanılacak araçların Kanun kapsamında olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un 12'nci maddesine dayanılarak hazırlanan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller'in "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde söz konusu Esas ve Usuller'in 237 sayılı Kanun'a tabi olan kurumları ve taşıtları kapsadığı belirtilmiştir. Aynı Esas ve Usuller'in "Temel amaç" başlıklı 5'inci maddesinde; kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının hizmet alımı yoluyla karşılanmasının temel amacının, kamudaki taşıt giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe

olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanması olduğu açıklanmıştır. Mezkûr Esas ve Usuller'in "Genel esaslar" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde ise taşıtların, akaryakıt hariç olmak üzere şoförlü veya şoförsüz olarak edinilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; su ve kanalizasyon idarelerinin belediyeye bağlı kuruluş niteliğiyle 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamında olduğu ve bu kapsamdaki taşıtların hizmet alımı yoluyla temininde akaryakıt giderlerinin yüklenici tarafından karşılanmasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemelerde, İdare tarafından gerçekleştirilen ve taşıt kiralamasını içeren bazı hizmet alımlarında, 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren taşıtların akaryakıt dahil olarak kiralandığı tespit edilmiştir.

Söz konusu uygulama, Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller'in 6'ncı maddesinde yer alan ve taşıtların akaryakıt hariç olarak edinilmesini öngören düzenlemeye aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, İdarenin taşıt kiralamalarına ilişkin hizmet alımlarında akaryakıt giderlerini kiralama bedeline dahil etmemesi ve söz konusu alımları mevzuatta öngörülen esaslara uygun şekilde gerçekleştirmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyaçların Kısımlara Bölünerek Temin Edilmesi

İdare tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulleri ile ihale edilmesi gereken ve aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek bazı hizmet alımlarının, mevzuatta öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde idarelerin, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiş; eşik değerlerin altında kalmak amacıyla hizmet alımlarının kısımlara bölünemeyeceği ve bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un “Doğrudan temin” başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre her yıl Kamu İhale Kurumunca belirlenen parasal limitlerin altında kalan ihtiyaçların doğrudan temin yöntemi ile alınması mümkün bulunmakla birlikte, belirlenen limitlerin altında kalmak amacıyla hizmet alımlarının kısımlara bölünmesi mevzuat hükümlerine göre mümkün değildir.

Nitekim 4734 sayılı Kanun'a göre çıkarılan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “Temel ilkeler” başlıklı maddesinin üçüncü fıkrasında da eşik değerlerin ya da parasal limitlerin altında kalmak veya bu Yönetmelik’te yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla hizmet alımlarının kısımlara bölünemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Öte yandan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında parasal limitler dahilinde yapılacak alımlarda, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda bu limitlerin aşılacağının tespit edilmesi halinde ihtiyacın Kanun'un ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerektiği; dördüncü fıkrasında ise Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, atıksu arıtma tesislerindeki arıtma çamurunun bertarafı için nakliye yapılması hizmetinin 4 ayrı doğrudan temin işlemiyle gerçekleştirildiği ve bu doğrudan teminler için toplamda 2.250.000,00 TL+KDV ödendiği; Malatya ili merkez ilçelerde fiziki kayıpların tespit edilmesi için tarama çalışmalarının yapılması hizmetinin ise 3 ayrı doğrudan temin işlemiyle gerçekleştirildiği ve bu doğrudan teminler için toplamda 2.386.000,00 TL+KDV ödendiği tespit edilmiştir.

İdare cevabında; arıtma çamuru nakliyesine ilişkin doğrudan temin alımlarının, atıksu arıtma tesislerinin işletme güvenliğinin sağlanması, tesislerin taşmasının önlenmesi ve çevre kirliliğinin oluşmaması amacıyla ihale süreci tamamlanıncaya kadar geçici olarak gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda hizmetin kalıcı olarak temini amacıyla 21.08.2025 tarihinde ihaleye çıkıldığı ve 05.12.2025 tarihinde sözleşme imzalandığı belirtilmiştir. Ayrıca, fiziki su kayıplarının tespitine yönelik tarama çalışmalarına ilişkin doğrudan temin alımlarının ise deprem sonrası altyapıda meydana gelen hasarlar ile 2025 yılında yaşanan kuraklık nedeniyle acil su temin eylem planı kapsamında gerçekleştirildiği, kuraklığın beklenenden daha uzun sürmesi ve çalışmalardan olumlu sonuç alınması nedeniyle

uygulamanın devam ettirildiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, söz konusu alımların ihtiyaçların kısımlara bölünmesi amacıyla değil, hizmetin sürekliliğinin sağlanması ve acil ihtiyaçların karşılanması amacıyla yapıldığı, bundan sonraki süreçte ise planlamaların daha isabetli şekilde yapılarak mevzuat hükümlerine uygun hareket edileceği belirtilmiştir.

İdare tarafından söz konusu alımların, hizmetin sürekliliğinin sağlanması, çevresel risklerin önlenmesi, deprem sonrası ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması ve kuraklık nedeniyle alınan acil tedbirler kapsamında gerçekleştirildiği ifade edilmiş olmakla birlikte, bu hizmetlerin aynı nitelikte ve süreklilik arz eden ihtiyaçlar kapsamında bulunduğu anlaşılmaktadır. Nitekim idarece söz konusu hizmetler için daha sonra ihaleye çıkıldığı da belirtilmiştir.

Sonuç olarak, aynı nitelikte olan ve bütünlük arz eden hizmet alımlarının doğrudan temin parasal limitlerinin altında kalacak şekilde parçalara bölünmesi yerine, gerekli planlama yapılarak ihale mevzuatında öngörülen usullerden biri kullanılarak temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş İçin Kullanılması

Kamu İdaresince Özel Kalem Müdürlüğüne atanan kişilerin, kısa süreli olarak bu görevi icra ettikten sonra sair memuriyet kadrolarına naklen atandıkları ve bu şekilde sınav şartı uygulanmaksızın Devlet memurluğuna girişlerinin sağlandığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Sınav Şartı" başlıklı 50'nci maddesinin birinci fıkrasıyla; Devlet memuru olarak atanacaklardan, Devlet memurluğu sınavlarına girme ve sınavı kazanma şartları aranmıştır.

Aynı Kanun'un "İstisnai memurluklar" başlıklı 59'uncu ve "İstisnai memurluklara atanmada aranacak şartlar" başlıklı 60'ıncı maddelerinin birinci fıkralarıyla; Özel Kalem Müdürlüklerine, Kanun'un 48'inci maddesinde aranan genel şartları taşıyan kişiler arasından atanma, sınav, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi şartları aranmaksızın açıktan atama yapılmasına imkân tanınmıştır.

04.04.2005 tarih ve 5119/1 sayılı Sayıştay Genel Kurulu kararında; *"sadece hizmetin gereği olarak kullanılması gereken istisnai memurluk kadrolarının, Devlet memurluğuna girmede esas olan sınav sistemini aşmaya yönelik olarak diğer memur kadrolarına naklen*

atanma amacıyla kullanılması, Anayasa ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile getirilmiş bulunan kanun önünde eşitlik ve kamu görevi hizmetine girmede eşitlik ile liyakat ilkesinin ihlali anlamına geldiğinden, bu yolla Devlet memurluğu kadrolarının liyakat esasına uymayan ve bu kadroların gerektirdiği niteliklere sahip bulunmayan kişilerin atanmasına imkân sağlayabileceğinden, 657 sayılı Kanun'un anılan 59'uncu maddesi hükümleri uyarınca açıktan istisnai memurluk kadrolarına atananların bir müddet sonra Devlet memurluğuna alınma için açılmış bulunan sınavlara katılmadan ve dolayısıyla bu sınavlarda başarılı olmadan diğer memurluk kadrolarına atanmaları hususu, uygulama ve sonuçları bakımından Hazine menfaatlerini zarara uğratıcı nitelikte bulunduğundan" gerekçelerine yer verilmek suretiyle konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması gerektiğine çoğunlukla karar verilmiştir.

Konuyla alakalı 11.09.2018 tarih ve 2018/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde de tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu ve 61/A maddelerine göre yapılacak açıktan atama işlemleri için Cumhurbaşkanlığından izin alınacağı hükme bağlanmıştır.

İçişleri Bakanlığının 03.06.2009 tarihli ve 2009/50 sayılı Genelgesiyle de; Özel Kalem Müdürlüğü kadrolarına atanacakların, öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesi ve 657 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesiyle tanınan atama yetkisinin, sınırsız bir yetki olmaması ve bu yetkinin memuriyete sınavsız girişin bir yönetimi gibi kullanımına hukuken imkân bulunmaması hasebiyle belediye başkanlarının bir seçim dönemi boyunca çalışabilecekleri ehliyet ve liyakat sahibi kişileri bu kadro için seçmeleri esas tutulmuştur.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun 02.07.2013 tarih, 2013/82 dosya ve 2013/44 karar sayılı içtihadında özetle: özel kalem müdürlüğüne kısa bir müddet içinde yapılan atamaların ve bu kişilerin başka görevlere nakledilerek imtihansız Devlet memuru olmalarının sağlanmasının tanınan yetkinin kötüye kullanıldığı ve Bakanlık Genelge' sindeki amaca aykırı davranıldığının açık göstergesi olduğu, bu atamalar için Bakanlıktan izin alınmış olmasının da etik dışı davranışa gerekçe teşkil etmeyeceği belirtilmektedir.

Buna göre Özel Kalem Müdürlüğü kadrosunun, memuriyete sınavsız atama yolu olarak kullanılmaması ve bu kadroya yapılacak atamalarda ehliyet ve liyakat esas tutulmak suretiyle hizmetin temininin esas tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, MASKİ (Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü) Özel Kalem Müdürlüğüne;

-08.01.2020 tarihinde atanan personelin, 23.07.2020 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığına memur olarak naklen atandığı,

-13.10.2020 tarihinde atanan personelin, 30.11.2020 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına memur olarak naklen atandığı,

-15.04.2021 tarihinde atanan personelin, 31.08.2021 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına veri hazırlama kontrol işletmeni olarak naklen atandığı,

-10.11.2021 tarihinde atanan personelin, 11.01.2022 tarihinde Malatya Büyükşehir Belediyesine bilgisayar işletmeni olarak naklen atandığı,

-06.04.2022 tarihinde atanan personelin, 09.05.2022 tarihinde Kurum içinde veri hazırlama kontrol işletmeni kadrosuna atandığı,

-24.03.2023 tarihinde atanan personelin, 24.04.2023 tarihinde Malatya Büyükşehir Belediyesine memur olarak naklen atandığı,

-23.05.2024 tarihinde atanan personelin, 26.06.2024 tarihinde Malatya Büyükşehir Belediyesine Genel Sekreter Yardımcısı olarak naklen atandığı,

-15.04.2025 tarihinde atanan personelin, 17.07.2025 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğü Kayseri 6. Bölge Müdürlüğüne memur olarak naklen atandığı,

anlaşılmıştır.

Yukarıda görüldüğü üzere bu atamalarda, öncelikle Kurumda veya diğer kamu kurumlarında çalışan memurlar tercih edilmemiş ve ehliyet ve liyakat esas tutulmak suretiyle hizmetin temini esas tutulmamış; ilgili kadronun, memuriyete sınavsız atanma yöntemi olarak kullanılmasının yolu açılmıştır.

Önceki yıl Sayıştay Raporlarında da bulgu konusu yapılmış olan husus hakkındaki İdare cevabında; konu ile ilgili gereken hassasiyetin gösterileceği ve yıl içerisinde kurumun ihtiyaç duyduğu branşlarda KPSS puanıyla personel alımı için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı nezdinde ilana çıkılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Özel Kalem Müdürlüğü kadrosunun, Devlet memuru teminine yönelik bir uygulamaya dönüştürüldüğünü ve bu memuriyete atanmada tanınan kolaylığın Devlet memurluğu sınavlarına girip başarılı olarak atama bekleyenlerin aleyhine olacak şekilde istismar edildiğini göstermektedir. Söz konusu atamaların, yukarıda belirtilen mevzuata ve mevzuatın amacına aykırı şekilde kullanıldığı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Su Tesisleri ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Tahakkuk ve Tahsilatının Tam ve Düzenli Olarak Yapılmaması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş İçin Kullanılması	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Su Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesine İlişkin Tedbirlerde Eksiklikler Bulunması	2024	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Su ve Atıksu Tarifelerinin, Maliyetlerin Esas Alınarak Belirlenmemesi	2024	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.